

ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ
ของสำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2550

OPINIONS OF AGRICULTURISTS TOWARDS THE DISASTER
VICTIMS' ASSISTANCE OF BURIRAM AGRICULTURAL
EXTENSION OFFICE IN 2007

ภาคินพนธ์
ของ
ดำรง ปลั่งกลาง

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

กันยายน 2552

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาภาคินิพนธ์ของ
นายคำรง ปลั่งกลาง เรียบร้อยแล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

.....ประธานกรรมการควบคุม
(ดร.ธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร)

.....กรรมการควบคุม
(รองศาสตราจารย์ประชัน คะเนวัน)

.....กรรมการควบคุม
(รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์)

.....กรรมการสอบ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประกิจ จันทะเคียน)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับภาคินิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ของมหาวิทยาลัย
ราชภัฏบุรีรัมย์

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุเทียบ ณะองทอง)

วันที่ เดือน พ.ศ.

เรื่อง	ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของสำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2550		
ผู้วิจัย	นายดำรง ปลั่งกลาง		
กรรมการควบคุม	ดร.ชงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร	ประธานกรรมการ	
	รองศาสตราจารย์ประชัน คະเนวัน	กรรมการ	
	รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์	กรรมการ	
ปริญญา	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชา	รัฐประศาสนศาสตร์
สถานศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	ปีที่พิมพ์	2552

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของสำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2550 ใน 3 ช่วง ได้แก่ ช่วงก่อนเกิดภัยพิบัติ ช่วงเกิดภัยพิบัติ และช่วงการช่วยเหลือหลังเกิดภัยพิบัติ กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มตัวอย่างจากประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของทาโร ยามานะ (Taro Yamane) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 378 คน แล้วทำการสุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม มี 3 ลักษณะ คือ แบบตรวจสอบรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า และแบบปลายเปิด มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9309 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของสำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2550 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายช่วงของการช่วยเหลือ พบว่า ช่วงก่อนเกิดภัยพิบัติอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ช่วงเกิดภัยพิบัติอยู่ในระดับเห็นด้วย และช่วงการช่วยเหลือหลังเกิดภัยพิบัติอยู่ในระดับไม่แน่ใจ
2. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ที่มีต่อการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของสำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2550 จำนวนมากที่สุดคือ เพิ่มอัตราความช่วยเหลือต่อไร่ให้มากกว่าที่เป็นอยู่ รองลงมาคือให้ส่วนราชการดำเนินการให้ความช่วยเหลือให้รวดเร็ว และอัตราการให้ความช่วยเหลือควรคิดจากต้นทุนการผลิตที่แท้จริง

TITLE Opinions of Agriculturists towards the Disaster Victims' Assistance of Buriram Agricultural Extension Office in 2007

AUTHOR Damrong Plangklang

ADVISORS Dr. Thongphon Promsaka Na Sakolnakorn Thesis Advisor
Associate Professor Prajan Kanawan Co-advisor
Associate Professor Prasit Suwannarak Co-advisor

DEGREE Master of Public Administration **MAJOR** Public Administration

SCHOOL Buriram Rajabhat University **YEAR** 2009

ABSTRACT

The objective of this research was to study the opinions of agriculturists towards the disaster victims' assistance of Buriram Agricultural Extension Office in 2007 into 3 periods: before, during and after the disasters. The samples were 378 people, selected by using the Table of Taro Yamane and simple random sampling, respectively. The instrument used for collecting the data was a 3-part questionnaire, including check list, rating scale, and open form with its reliability at 0.9309. The statistics used to analyze the data were percentage, mean and standard deviation.

The results of this research were as follows:

1. The level of opinions of agriculturists towards the disaster victims' assistance of Buriram Agricultural Extension Office in 2007 as a whole was at moderate level. When considering in each period of the assistance, it was found that "The period before the disaster" was at strongly agree level, "The period of during the disaster" was at agree level, and "The period of assisting after the disaster" was at unsure level.
2. The additional suggestions towards the disaster victims' assistance of Buriram Agricultural Extension Office in 2007 which is the most frequency found was to increase the assistant rate per one Rai more than the existing ones, followed by the government has to assist quickly, and the assistant rate should be calculated from the production capitals, respectively.

ประกาศคุณูปการ

ภาคนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างดียิ่งจาก ดร.ธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร ประธานกรรมการควบคุมภาคนิพนธ์ รองศาสตราจารย์ประจักษ์ ตะเนวัน และรองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์ กรรมการควบคุมการจัดทำภาคนิพนธ์ ที่ให้คำปรึกษาแนะนำ เพื่อให้ภาคนิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ความสำเร็จส่วนหนึ่งของภาคนิพนธ์คือ การได้รับความอนุเคราะห์ร่วมมือ และเสียสละเวลา ในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยจากผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ นายศานติ นิกขอบ เกษตรและสหกรณ์จังหวัดบุรีรัมย์ นายสมบูรณ์ ชารัมย์ เกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ และนายกิ่งสาด สวัสดิ์ชัย นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ สำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ ขอขอบคุณนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรที่มีส่วนร่วมในการเก็บรวบรวมข้อมูล และเกษตรกรผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน

ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านที่ได้กล่าวนามมา และทุกท่านที่ให้การสนับสนุนในการจัดทำภาคนิพนธ์อีกครั้งหนึ่ง และขอขอบคุณครอบครัวของผู้วิจัยที่ให้กำลังใจในการจัดทำภาคนิพนธ์ในครั้งนี้เป็นอย่างดียิ่ง

ดำรง ปลั่งกลาง

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	3
ความสำคัญของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น	6
แนวคิดเรื่องภัยพิบัติจากอุทกภัย	9
หลักเกณฑ์และวิธีการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ	20
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	31
3 วิธีดำเนินการวิจัย	36
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	36
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	37
การเก็บรวบรวมข้อมูล	38
การวิเคราะห์ข้อมูล	38
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	39

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	40
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	40
การวิเคราะห์ข้อมูล	40
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	40
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	57
ความมุ่งหมายของการวิจัย	57
วิธีดำเนินการวิจัย	57
สรุปผลการวิจัย	58
อภิปรายผล	59
ข้อเสนอแนะ	61
บรรณานุกรม	63
ภาคผนวก	67
ภาคผนวก ก หนังสือความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	68
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้แบบสอบถาม	72
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล	74
ภาคผนวก ง แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	85
ภาคผนวก จ ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถาม	93
ประวัติย่อของผู้วิจัย	95

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย	36
2 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ	41
3 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ	42
4 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา	43
5 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามกิจกรรมนอกภาคเกษตร	44
6 จำนวนและร้อยละสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน	45
7 จำนวนและร้อยละสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามจำนวนแรงงานในครัวเรือน	46
8 จำนวนและร้อยละสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามการเป็นสมาชิกกลุ่ม	47
9 จำนวนและร้อยละของขนาดพื้นที่การเกษตร	48
10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเกี่ยวกับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ของสำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2550 โดยภาพรวมและเป็นรายช่วงของการช่วยเหลือ	49
11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเกี่ยวกับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ของสำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2550 ในประเด็นช่วงก่อนเกิดภัยพิบัติ โดยภาพรวมและเป็นรายข้อ	50
12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเกี่ยวกับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ของสำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2550 ในประเด็นช่วงเกิดภัยพิบัติ โดยภาพรวมและเป็นรายข้อ	52
13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเกี่ยวกับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ของสำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2550 ในประเด็นช่วงการช่วยเหลือหลังเกิดภัยพิบัติ โดยภาพรวมและเป็นรายข้อ	54
14 ข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ของสำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2550	56

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การแก้ไขปัญหาในภาวะวิกฤติไม่ว่าจะเป็นภัยพิบัติ หรือภัยที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ นับเป็นหน้าที่ของทุกคนในสังคมที่จะต้องร่วมมือ ร่วมใจ รวมพลัง เพื่อจัดความเดือดร้อน ให้แก่ผู้ประสบภัยพิบัติ ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่พระราชทานแก่คณะกรรมการจัดงานสุรสีห์รำลึก เมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2522 ความตอนหนึ่งว่า “การบรรเทาความเดือดร้อนนั้นมีความสำคัญมาก แม้จะเป็นเพียงบรรเทาไม่ใช่ขจัดโดยสิ้นเชิง แต่สำคัญมากที่ผู้ประสบภัยธรรมชาติ ช่อมมีความรู้สึกมีกำลังใจในการสู้ชีวิตถ้าหากได้รับการช่วยเหลือด้วยไมตรี จากผู้อื่นที่ไม่ประสบภัย...” ประชาชนชาวไทยได้ประจักษ์ในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ตลอดจนพระบรมวงศานุวงศ์ทรงมีความห่วงใยและทรงมีพระมหากรุณาธิคุณบรรเทาทุกข์ด้านต่าง ๆ มาเป็นสำคัญนับแต่เกิดภัย (กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, 2550 : 106)

ภัยพิบัติทางธรรมชาติเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติหรือบางครั้งมนุษย์สร้างขึ้น ทำให้เกิดความเสียหายมากบ้างน้อยบ้าง แต่อย่างไรก็ตาม ภัยพิบัติที่เกิดขึ้นแต่ละครั้ง ล้วนมีผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินของมนุษย์ทั้งสิ้น ภัยธรรมชาติที่ก่อให้เกิดความเสียหายมีหลายประเภท เช่น พายุหมุน เฮอร์รอนมักก่อให้เกิดอุทกภัยในบริเวณที่พายุเคลื่อนผ่านและบริเวณใกล้เคียง แต่ก็มีได้หมายความว่า ในพื้นที่ที่ไม่เคยมีพายุหมุนเคลื่อนผ่านจะ ไม่มีโอกาสเกิดอุทกภัย ฝนที่ตกเนื่องจากหย่อมความกดอากาศต่ำในเขตร้อนและลมมรสุมทางตอนใต้ของทวีปเอเชียและในพื้นที่อื่นๆ ก็เป็นเหตุให้เกิดอุทกภัยได้เช่นเดียวกัน น้ำที่เกิดจากการละลายของหิมะในบริเวณเทือกเขาอาเกอให้เกิดน้ำท่วมในที่ลุ่มที่อยู่ห่างไกลออกไปได้ การเกิดน้ำหลากจากภูเขาเนื่องจากมีฝนตกหนักในบริเวณต้นน้ำทำให้เกิดน้ำท่วมฉับพลัน จากอดีตที่ผ่านมา ภัยพิบัติที่เกี่ยวข้องกับสภาพอากาศครั้งที่เลวร้ายที่สุดนั้น เกิดขึ้นจากการไหลบ่าของน้ำในแม่น้ำเนื่องจากน้ำล้นตลิ่ง การเกิดน้ำป่าจากแม่น้ำแยงซีในประเทศจีน ได้ก่อให้เกิดอุทกภัยหลายครั้ง แต่ละครั้งได้คร่าชีวิตผู้คนนับล้านในช่วงเวลา 15 ปี (ระหว่าง พ.ศ.2394 - 2409) มีผู้เสียชีวิตเนื่องจากจมน้ำในช่วงที่เกิดอุทกภัยจำนวนหลายล้านคน กระทั่งปัจจุบันมีเพียงไม่กี่ประเทศในโลกที่สามารถป้องกันภัยจากน้ำป่าจากแม่น้ำได้อย่างแท้จริง และโดยเฉลี่ยในแต่ละปี ยังคงมีผู้เสียชีวิตเนื่องจากเหตุดังกล่าวเป็นจำนวนนับพันคน (กรมอุตุนิยมวิทยา, 2551)

ในช่วง 25 ปีที่ผ่านมาเหตุการณ์น้ำป่าแผ่นดินถล่มที่บ้านกระตุนเหนือ อำเภอพิปูน จังหวัด นครศรีธรรมราช (วันที่ 22 พฤศจิกายน พ.ศ. 2531) ทำให้มีผู้บาดเจ็บและตายมากกว่า 230 คนบ้านเรือน เสียหายกว่า 1,500 หลัง มูลค่าเสียหายมากกว่า 1,000 ล้านบาท เช่นเดียวกับที่บ้านน้ำก้อ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ (11 สิงหาคม พ.ศ. 2544) มีผู้เสียชีวิตและสูญหาย 140 คน บ้านเรือนพังทลาย และ เสียหาย 599 หลัง ค่าเสียหาย 650 ล้านบาท และที่เพิ่งเกิดขึ้นที่ภาคเหนือพร้อมกันหลายจังหวัดเมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม พ.ศ. 2549 มีผู้บาดเจ็บ สูญหายและเสียชีวิตมากถึง 100 คน ทั้งนี้ยังไม่นับความเสียหาย ของทรัพย์สินและการแตกร้างของครอบครัวของผู้เสียชีวิต ตัวเลขของกรมทรัพยากรธรณีบ่งชี้ว่า ประเทศไทยมีพื้นที่เสี่ยงต่อน้ำป่ามากถึง 1,940 หมู่บ้าน ใน 250 อำเภอ ใน 51 จังหวัด ซึ่งเป็นกรณี คล้ายคลึงกับเหตุการณ์น้ำป่าคร่าชีวิตนักท่องเที่ยวที่ธารน้ำตกสาริกา อุทยานแห่งชาติวังกระไคร้ จังหวัดนครนายกเมื่อวันที่ 25 กันยายน พ.ศ. 2537 เวลาประมาณ 14.00 น. ซึ่งมีผู้เสียชีวิต 18 คน ลำสุดเมื่อวันที่ 14 เมษายน พ.ศ. 2550 เวลาประมาณ 15.20 น. ได้เกิดน้ำป่าฉับพลันไหลหลากลงจาก เทือกเขาบรรทัดสู่น้ำตกสายรุ้ง น้ำตกไพรสวรรค์ และน้ำตกถ้ำพลอก อำเภออานาขาว จังหวัดตรัง ทำให้มีผู้เสียชีวิตมากถึง 37 คนและสูญหายอีก 1 คน

สำหรับการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ปี 2549 และปี 2550 (ด้านการเกษตร) โดยใช้งบกลาง ปี 2551 วงเงิน 976,543,560.00 บาท ซึ่งรัฐบาลได้มอบหมายให้คณะทำงาน 3 ฝ่าย ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานประมาณ เลขานุการคณะรัฐมนตรี และเลขานุการสำนักงานคณะกรรมการ พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พิจารณากลับกรมการคลัง ว่าด้วยเงินทศรองราชการเพื่อช่วยเหลือ ผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2549 และให้กระทรวง เกษตรและสหกรณ์จัดทำรายละเอียดเพิ่มเติม เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะทำงานดังกล่าว (สารานุกรมเสรี. 2551)

ในส่วนของกรมส่งเสริมการเกษตร รับผิดชอบการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัย พิบัติด้านพืชโดยมอบหมายให้สำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอ สார்วจข้อมูลพื้นที่ ด้านการเกษตร ที่ได้รับความเสียหาย แล้วนำเสนอคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ระดับอำเภอหรือระดับจังหวัด พิจารณาให้ความช่วยเหลือ ตามวงเงินที่ได้รับการจัดสรร หากมูลค่า ความเสียหาย เกินวงเงินที่ได้รับการจัดสรรในระดับอำเภอ ให้ขอรับความช่วยเหลือมาที่จังหวัดและ หากเกินวงเงินที่ได้รับการจัดสรรของจังหวัด ให้ขอรับความช่วยเหลือไปยังกรมส่งเสริมการเกษตร ทั้งนี้การให้ความช่วยเหลือในระดับอำเภอหรือระดับจังหวัด ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 3 เดือน นับจากวันเกิดภัย (กรมส่งเสริมการเกษตร. 2545 : 2)

ในปี 2550 จังหวัดบุรีรัมย์ มีพื้นที่ประสบภัยพิบัติ โดยได้รับอิทธิพลจากพายุหมุนเขตร้อน และร่องกคอากาศต่ำพาดผ่าน ทำให้เกิดฝนตกหนักเป็นบริเวณกว้าง ส่งผลให้พื้นที่การเกษตรได้รับความเสียหายจากอุทกภัย รวม 9 อำเภอ เกษตรกรได้รับความเสียหายทั้งสิ้นจำนวน 6,647 คน พื้นที่เสียหายประกอบด้วยนาข้าว 77,152 ไร่ พืชไร่ 124 ไร่ และพืชสวน 4,956 ไร่รวม 82,232 ไร่ วงเงินที่ได้รับการช่วยเหลือ 35,908,140 บาท (สำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์, 2550)

จากผลการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติที่ผ่านมา มักมีปัญหาด้านต่าง ๆ เกิดขึ้น ทั้งที่รัฐต้องเสียงบประมาณในการให้ความช่วยเหลือเป็นจำนวนมาก และมีแนวโน้มว่าจะมากขึ้นทุกปี ซึ่งปัญหาต่าง ๆ ที่พบได้แก่ ปัญหาเรื่องเรียนว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมในการให้ความช่วยเหลือ ปัญหาความล่าช้า ปัญหาเรื่องอัตราการจ่ายค่าช่วยเหลือไม่เหมาะสม รวมถึงปัญหาเกษตรกรรายงานพื้นที่เสียหายเกินความเป็นจริง จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น เป็นการประเมินโดยหน่วยงานราชการ ในมุมมองของภาครัฐ ซึ่งเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติ อาจจะมีความเห็นสอดคล้องหรือแตกต่างก็เป็นได้

ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบโครงการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติของสำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของสำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2550 เพื่อนำผลที่ได้รับไปปรับปรุงแก้ไข การดำเนินงานโครงการในครั้งต่อไปให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ของสำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2550 ใน 3 ช่วง คือช่วงก่อนเกิดภัยพิบัติ ช่วงเกิดภัยพิบัติและช่วงการช่วยเหลือหลังเกิดภัยพิบัติ

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ของสำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2550
2. เป็นสารสนเทศในการนำไปปรับปรุงและพัฒนาการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของสำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ และสำนักงานเกษตรจังหวัดอื่นๆ ทั่วประเทศ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ด้านขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ของสำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2550 มีประเด็นในการศึกษา 3 ช่วง คือ ช่วงก่อนเกิดภัยพิบัติ ช่วงเกิดภัยพิบัติ และช่วงการช่วยเหลือหลังเกิดภัยพิบัติ (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2550 : 17)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ เกษตรกรที่ได้รับความเสียหายที่เกิดจากภัยพิบัติ ปี 2550 และได้รับความช่วยเหลือจากสำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 6,647 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มตัวอย่างจากประชากร กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ ทาโร ยามาเน (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95.5 % ความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 378 คน แล้วทำการสุ่มด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ของสำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2550 ใน 3 ช่วง

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของสำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2550 และเพื่อให้เข้าใจความหมายคำศัพท์ต่างๆ ที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้จึงได้นิยามศัพท์เฉพาะ ดังนี้

1. **ความคิดเห็น** หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่ถูกวัดด้วยสิ่งเร้า และมีการตอบสนองซึ่งจะแสดงออกมาเป็นระดับ สูง ต่ำ มาก น้อย ความคิดเห็นมีความสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างมาก เพราะทำให้เราทราบความต้องการของบุคคลต่าง ๆ ในสังคม สะท้อนให้เห็นพฤติกรรมของผู้กระทำว่าดีหรือไม่ดีอย่างไร

2. **ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ** หมายถึง ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ของสำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2550 มี 3 ช่วง คือ

2.1 **ช่วงก่อนเกิดภัยพิบัติ** หมายถึง ขั้นตอนการปฏิบัติที่ต้องมีการประเมินสถานการณ์ การวิเคราะห์ข้อมูล สภาพอากาศและปริมาณน้ำฝน และข้อมูลอื่นๆ รวมทั้งพื้นที่เสี่ยงภัยและพื้นที่เกิดภัยในอคิด เพื่อนำมาวางแผนเตรียมรับสถานการณ์

2.2 ช่วงเกิดภัยพิบัติ หมายถึง ขั้นตอนในการปฏิบัติเมื่อเกิดภัยพิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น การติดตามสถานการณ์ แจ้งเตือนภัย การประเมินสำรวจความเสียหาย การให้ความช่วยเหลือเบื้องต้นและการดำเนินการช่วยเหลือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.3 ช่วงการช่วยเหลือหลังเกิดภัยพิบัติ หมายถึง ขั้นตอนการปฏิบัติของหน่วยงานราชการ ได้แก่ การให้ความช่วยเหลือเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนเป็นเงิน การปรับปรุงฟื้นฟูพื้นที่การเกษตร

3. เกษตรกร หมายถึง เกษตรกรที่ทำมา ปลูกพืชไร่ พืชสวนและอื่นๆ ที่ประสบภัยพิบัติ ปี 2550 ในจังหวัดบุรีรัมย์ และได้รับการช่วยเหลือความเสียหายเป็นเงินสดจากสำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์

4. ภัยพิบัติ หมายถึง ความเสียหายที่เกิดขึ้นจากน้ำท่วม พืชผลการเกษตรของเกษตรกรจังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2550

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ของสำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2550 ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีจากเอกสารตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็น
2. แนวคิดเรื่องภัยพิบัติจากอุทกภัย
3. หลักเกณฑ์และวิธีการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็น

ความหมายของความคิดเห็น

ความหมายของความคิดเห็นนั้น ได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่านด้วยกันดังต่อไปนี้

กฤษณ์ มหาวิรุฬห์ (2531 : 37 – 38) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกด้านความรู้สึก ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นความรู้สึกเชื่อถือที่ไม่อยู่บนความแน่นอนหรือความจริง แต่ขึ้นอยู่กับจิตใจ บุคคลจะแสดงออกโดยมีข้ออ้างหรือเหตุผลสนับสนุนปกป้อง ความคิดเห็นนั้น ความคิดเห็นบางอย่างเป็นผลของการแปลความหมายของข้อเท็จจริง ซึ่งเกิดขึ้นกับคุณสมบัติประจำตัวของแต่ละบุคคล เช่น พื้นความรู้ ประสบการณ์ในการทำงาน สภาพแวดล้อมและมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบที่สำคัญ การแสดงความคิดเห็นนี้อาจได้รับการยอมรับหรือปฏิเสธจากคนอื่นก็ได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ศรีสมบุรณ์ เข้มกมล (2538 : 47) กล่าวว่าความคิดเห็นเป็นการแสดงออกทางความรู้สึกหรือความ เชื่อมั่นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งอาจเกิดจากการประเมินผลสิ่งนั้นหรือเหตุการณ์นั้น โดยมีอารมณ์ ประสบการณ์และสภาพแวดล้อมในขณะนั้น เป็นพื้นฐานการแสดงออกซึ่งอาจถูกต้องหรือไม่ก็ได้ อาจได้รับการยอมรับหรือปฏิเสธจากคนอื่นก็ได้ ความคิดเห็นนี้อาจเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา การ แสดงความคิดเห็นอาจทำได้ด้วยคำพูดหรือการเขียนก็ได้ ส่วนนพมาศ ธีรเวทิน (2539 : 99) กล่าวว่า ความคิดเห็นนั้นถูกจัดว่าเป็นส่วนที่มนุษย์ได้แสดงออกมาโดยการพูดหรือการเขียน มนุษย์นั้นพูด จริงจากใจ พูดตามสังคมหรือพูดเพื่อเอาใจผู้ฟังก็ตาม แต่เมื่อพูดหรือเขียนไปแล้วก็ทำให้เกิดผลได้ คนส่วนใหญ่มักถือว่สิ่งที่มนุษย์แสดงออกมานั้นเป็นสิ่งสะท้อนถึงความใส่ใจ ด้วยเหตุนี้จึงนิยมกัน มากที่จะสำรวจความคิดเห็นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือที่เรียกว่าการสำรวจประชามติ (Poling) จึงอาจ กล่าวได้ว่าการหยั่งประชามติเป็นเครื่องมือสำคัญทางวิชาการที่ใช้ศึกษาและสำรวจการแสดงออก

ทางความคิดเห็นในปัจจุบันและชยากร เทศะบำรุง (2544 : 6) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกถึงเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเฉพาะความคิดเห็นจะเกี่ยวข้องกับทัศนคติและค่านิยม โดยเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวกับจิตลักษณะของบุคคลหรือสังคม ค่านิยมเป็นเรื่องราวทางจิตอย่างกว้าง ๆ ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

จากนิยามและความหมายของความคิดเห็นดังกล่าวมาแล้วนั้น สรุปได้ว่าความคิดเห็นคือการแสดงออกที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งเกี่ยวกับความเชื่อและความรู้สึก โดยอาศัยพื้นฐานที่ได้จากการเรียนรู้ ประสบการณ์ รวมถึงสภาพแวดล้อมเป็นส่วนช่วยในการแสดงความคิดเห็นซึ่งจะแสดงออกโดยการพูด หรือการเขียน และอาจแสดงออกได้ทั้งทางบวกหรือทางลบ ทั้งนี้ ความคิดเห็นอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

ความสำคัญของความคิดเห็น

ความคิดเห็นเป็นความรู้สึกของบุคคล หรือกลุ่มคน ที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งแต่ละคนจะแสดงความเชื่อและความรู้สึกใด ๆ ออกมาโดยการพูด การเขียน การสำรวจความคิดเห็นสามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อการวางแผนนโยบายต่าง ๆ การเปลี่ยนแปลงนโยบายหรือการเปลี่ยนแปลงระบบงาน เพราะจะทำให้การดำเนินการต่าง ๆ เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและเกิดความพึงพอใจของผู้ร่วมงาน ซึ่งความคิดเห็นของบุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่แสดงออกมามีสิ่งประกอบหลายอย่าง และสามารถแสดงออกมาได้หลายระดับ สอดคล้องกับ โทมัส (Thomas, 1971 ; อ้างถึงใน กนกศักดิ์ แสงเงินอ่อน, 2546 : 30) กล่าวว่า ความคิดเห็นโดยทั่ว ๆ ไป ต้องมีสิ่งประกอบ 3 อย่าง คือ บุคคลที่ถูกวัด สิ่งเร้า และมีการตอบสนองซึ่งจะออกมาเป็นระดับสูง ต่ำ มาก น้อย วิธีวัดความคิดเห็นโดยมากจะใช้การตอบแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ ส่วนวิธีวัดความคิดเห็นเบสท์ (Best, 1977; อ้างถึงใน สุกิจ เหลือสกุลไทย, 2544 : 6) กล่าวว่า วิธีที่ง่ายที่สุดในการที่จะบอกถึงความคิดเห็นก็คือการแสดงให้เห็นถึงจำนวนร้อยละของคำตอบในแต่ละข้อความ เพราะจะทำให้เห็นว่าความคิดเห็นจะออกมาในลักษณะเช่นไรก็ได้ สามารถทำตามความคิดเห็นเหล่านั้นได้ หรือในการวางแผนนโยบายใด ๆ ก็ตาม ความคิดเห็นที่วัดออกมาได้จะทำให้ผู้บริหารเห็นสมควรหรือไม่ในการที่จะดำเนินนโยบายหรือล้มเลิกไป ซึ่งสอดคล้องกับ โยธิน ศันสนายุทธ และคณะ (2524 : 4 ; อ้างถึงใน ชยากร เทศะบำรุง, 2544 : 7) กล่าวว่า การศึกษาความคิดเห็นมีความสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างมาก เพราะทำให้เราทราบความต้องการของบุคคลต่าง ๆ ในสังคมสะท้อนให้เห็นพฤติกรรมของผู้กระทำว่าดีหรือไม่ดีอย่างไร จากความเห็นของผู้ที่ได้รับประโยชน์เพื่อให้ผู้กระทำได้ทำการปรับปรุงพฤติกรรมทัศนคติของผู้ถูกกระทำให้ดีกว่าเดิม ตัวอย่างที่เห็นได้ง่าย เช่น กิจการค้าของบริษัทเอกชน โดยเฉพาะสถานีโทรทัศน์จะสอบถามความคิดเห็นของผู้ชมต่อรายการ โทรทัศน์ต่าง ๆ อยู่เสมอ เพื่อจะได้นำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดีกว่าเดิม

ความสำคัญของความคิดเห็นนั้น สรุปได้ว่าเป็นการศึกษาหาความรู้ลึกของบุคคล ที่ถูกวัดด้วยสิ่งเร้า และมีการตอบสนองซึ่งจะออกมาเป็นระดับสูง ต่ำ มาก น้อย วิธีวัดความคิดเห็น โดยมาก จะใช้การตอบแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ ความคิดเห็นมีความสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างมาก เพราะทำให้เราทราบความต้องการของบุคคลต่าง ๆ ในสังคมสะท้อนให้เห็นพฤติกรรมของผู้กระทำว่าดีหรือไม่ดีอย่างไร

วิธีวัดความคิดเห็น

ความคิดเห็นหมายถึงการแสดงออกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งอาจจะเหมือนกันหรือแตกต่างกันก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการเรียนรู้และประสบการณ์ของบุคคลต่อสิ่งนั้นๆ การวัดความคิดเห็นมีนักวิชาการหลายท่านกำหนดวิธีการวัดความคิดเห็นไว้ ดังนี้

สมสัน เข็มทอง (2541 : 9) กล่าวว่า ความคิดเห็นจะส่งผลถึงทัศนคติและการแสดงออกถึงพฤติกรรมของเจ้าของความคิด การวัดระดับความคิดเห็น จะช่วยให้สามารถกำหนดแนวทางหรือนโยบายต่าง ๆ ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความคิดเห็นส่วนรวมได้ การวัดความคิดเห็นทัศนคติ แรงจูงใจ และค่านิยม ได้มีการสร้างแบบสอบถามสำหรับวัดสิ่งต่าง ๆ ดังกล่าว แต่ก็ยังไม่สามารถที่จะแยกออกจากกันได้อย่างเด็ดขาด เพราะมีบางส่วนที่ซ้ำซ้อนกันอยู่ การวัดความคิดเห็นส่วนใหญ่แล้วก็ยังไม่มีการแบ่งแยกออกจากทัศนคติอย่างชัดเจน และมีบ่อยครั้งที่คำทั้งสองถูกใช้สลับกัน แต่อย่างไรก็ตามการสำรวจความคิดเห็นมักจะเป็นการถามสิ่งที่เฉพาะเจาะจง อย่างเช่น การสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การสำรวจความคิดเห็นของประชาชน ต่อโครงการตำรวจชุมชนสัมพันธ์ เป็นต้น ซึ่งผลที่ได้ก็ออกมาจากการสอบถามความคิดเห็นเหล่านี้จะเป็นตัวชี้ความพอใจ ไม่พอใจ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยของกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับ ไพรซ์ สุขสงญาติ (2542 : 10) ได้กล่าวว่า วิธีการวัดความคิดเห็น โดยมากจะให้ผู้ที่ตอบคำถาม เลือกตอบแบบสอบถามสำหรับวัดความคิดเห็นจะต้องระบุให้ผู้ตอบ ตอบว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็น ด้วยกับข้อความที่กำหนดให้แบบ สอบถามประเภทนี้นิยมสร้างตามแนวของลิเคิร์ต (Likert) ซึ่งแบ่ง นำหนักความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และ ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง ส่วนการให้คะแนนขึ้นอยู่กับใจความว่าเป็นปฏิฐาน (Positive) หรือ ปฏิเสธ (Negative)

วิธีวัดความคิดเห็นหรือทัศนคติ มีการสร้างแบบสอบถามสำหรับวัดสิ่งต่าง ๆ การสำรวจความคิดเห็นมักจะเป็นการถามสิ่งที่เฉพาะเจาะจง ซึ่งผลที่ได้ก็ออกมาจากการสอบถามความคิดเห็นเหล่านี้จะเป็นตัวชี้ความพอใจ ไม่พอใจ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ของกลุ่มเป้าหมาย โดยอาจจะมีการแบ่งความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และ ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง

แนวคิดเรื่องภัยพิบัติจากอุทกภัย

อุทกภัยนับว่าเป็นภัยที่สาเหตุมาจากธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นอุทกภัย (Flood) จึงหมายถึง อันตรายจากน้ำท่วม เกิดจากระดับน้ำในทะเล มหาสมุทร และแม่น้ำสูงมาก จนท่วมพื้นที่ลุ่มต่ำและตลิ่ง ไหลท่วมบ้านเรือนด้วยความรุนแรงของกระแสน้ำ ทำความเสียหายแก่ชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนเป็นอย่างมาก ในแต่ละปีเราจะได้ยินข่าวอยู่เสมอว่า มีอุทกภัยเกิดขึ้นใน ส่วนต่าง ๆ ของโลก เช่น อินเดีย ปากีสถาน และฟิลิปปินส์ เป็นต้น ทำให้ผู้คนล้มตายเป็นจำนวนมาก บ้านเรือนถูกทำลาย พาหนะต่าง ๆ เช่น รถยนต์จมอยู่ใต้น้ำ และน้ำจะพาโคลนตมเข้าไปทับถม ในอาคารบ้านเรือน โรงงาน สูงเป็นสิบ ๆ เซนติเมตร จึงทำให้สิ่งของเสียหาย ในชนบททำให้พืชผล ไร่ นา สัตว์เลี้ยงเสียหาย ก่อให้เกิดโรคระบาด เกิดทุพภิกขภัยตามมา (ศูนย์สารสนเทศและ สิ่งแวดล้อม. 2551) ได้อธิบายสาเหตุของอุทกภัยไว้ดังนี้

1. พายุหมุนเขตร้อน (Tropical Cyclones) หมายถึงหย่อมความกดอากาศต่ำที่มีกำลังแรง พายุดีเปรสชันที่จะพัฒนาเป็นพายุเขตร้อน พายุไต้ฝุ่น ตามลำดับ ความเสียหายที่เกิดจากพายุ มาจากสาเหตุใหญ่ 3 ประการ คือ

1. ลมพัดแรง (Violent Winds)
2. น้ำท่วมเนื่องจากฝนตกหนักมาก (Flood Due to Heavy Rainfall)
3. คลื่นพายุซัดฝั่ง (Storm Surge)

สำหรับพายุหมุนเขตร้อนหรือพายุไต้ฝุ่นที่พัดอยู่ทางตะวันตกของมหาสมุทรแปซิฟิก มักก่อตัวอยู่ในน่านน้ำทางตะวันออกของประเทศฟิลิปปินส์ และเคลื่อนที่เข้าสู่ประเทศเกาหลี ประเทศ ญี่ปุ่น ราวเดือนกรกฎาคม เข้าสู่ประเทศจีน ไต้หวันฮ่องกง ราวเดือนสิงหาคม เข้าสู่ฝั่งเวียดนามหรือเข้าสู่อ่าวตังเกี๋ย บางครั้งสามารถเคลื่อนตัวเข้าสู่ประเทศไทยตอนบนได้ในเดือนกันยายน แต่มักจะลดกำลังลงกลายเป็นดีเปรสชัน เนื่องจากถูกภูเขาสูงในเวียดนามขวางทางลม จากสถิติเดือน ตุลาคมเป็นเดือนที่พายุหมุนเขตร้อน เคลื่อนเข้าสู่ประเทศไทยบ่อยที่สุด คือ 40 ลูก ในเวลา 38 ปี (พ.ศ. 2494-2531) ในช่วงต้นเดือนพฤษภาคมก่อนเข้าฤดูฝน พายุมักก่อตัวขึ้นในอ่าวเบงกอล และเคลื่อนที่ทางเหนือเข้าสู่ประเทศ บังกลาเทศ หรือเป็นประเทศพม่า ทำให้มีผลกระทบต่อประเทศไทย ทางด้านตะวันตก ลักษณะของฝน ที่ตก เนื่องจากพายุหมุนเขตร้อนจะเป็นฝนตกที่หนักและมีบริเวณ กว้างขวางกับมีพายุลมแรงด้วย

2. ร่องมรสุม (Intertropical Convergence Zone) ใช้ตัวย่อ ICZ หรือ ITCZ , Equatorial Trough หรือ Monsoon Trough) มีลักษณะเป็นแนวพาดขวางทิศตะวันตก-ตะวันออกในเขตร้อนใกล้ ๆ อีควเอเตอร์ร่องมรสุมจะเลื่อนขึ้นลงและพาดผ่านประเทศไทยช้ากว่าแนวโคจรของดวงอาทิตย์ ประมาณ 1 เดือน ความกว้างของร่องมรสุมประมาณ 6 - 8 องศาละติจูด ร่องมรสุมจะเริ่มพาดผ่านประเทศไทยในเดือนพฤษภาคม โดยร่องมรสุมกำลังอ่อนจะพาดผ่านภาคใต้ของประเทศไทย และเลื่อนขึ้นไปเป็นลำดับประมาณปลายเดือนมิถุนายนถึงครึ่งแรกของเดือนกรกฎาคม ร่องมรสุมจะเลื่อนขึ้นไปอยู่บริเวณตอนใต้ของประเทศจีนทำให้เกิดฝนทิ้งช่วง และจะเลื่อนกลับมาพาดผ่านภาคเหนือของประเทศไทยอีกครั้งประมาณเดือนกันยายน และเลื่อนลงไปทางอีควเอเตอร์ ตามลำดับ ในช่วงที่เลื่อนกลับมาร่องมรสุมจะมีกำลังแรงกว่าในระยะแรก บริเวณร่องมรสุมจะมีเมฆมากและมีฝนตกหนักอย่างหนาแน่น ฝนที่ตกจะมีลักษณะตกชุกเป็นครั้งแรก (ตก ๆ หยุด ๆ วันละหลายครั้ง) แต่ตกไม่หนัก

3. ลมมรสุมมีกำลังแรง (Strong Monsoon) มรสุม คือลมประจำฤดู มาจากคำว่า Mausim ในภาษาอาหรับ แปลว่า ฤดู ลมมรสุมเกิดขึ้นเนื่องจากความแตกต่างระหว่างอุณหภูมิของพื้นดินและพื้นน้ำในฤดูหนาวและฤดูร้อน ในฤดูหนาวอุณหภูมิของอากาศเหนือพื้นทวีปเย็นกว่าอากาศเหนือพื้นที่มหาสมุทรที่อยู่ใกล้เคียง อากาศเหนือพื้นน้ำจึงมีอุณหภูมิสูงกว่าและลอยตัวขึ้นสู่เบื้องบน อากาศเหนือทวีปซึ่งเย็นกว่าจึงไหลไปแทนที่ ทำให้เกิดลมพัดออกจากทวีป พอถึงฤดูร้อนอุณหภูมิของดินภาคพื้นทวีปสูงกว่าน้ำในมหาสมุทร เป็นเหตุให้เกิดลมพัดไปในทิศตรงกันข้าม ลมมรสุมที่มีกำลังแรงจัด ได้แก่ มรสุมที่เกิดบริเวณภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงใต้ของทวีปเอเชีย อันเป็นบริเวณที่ตั้งของประเทศเวียดนาม กัมพูชา ลาว ไทย มาเลเซีย สาธารณรัฐอิสลามปาปัวนิวกินี และอินเดีย โดยเฉพาะประเทศไทย ซึ่งอยู่ในเขตอิทธิพลของมรสุม ประเทศไทยจึงอยู่ในอิทธิพลของมรสุม 2 ฤดู คือมรสุมตะวันตกเฉียงใต้และมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งพัดประมาณฤดูกาลละ 6 เดือน

มรสุมตะวันตกเฉียงใต้ (Southwest Monsoon)

มรสุมนี้ก่อให้เกิดอุทกภัยได้ เนื่องมาจากเมื่อพัดจากมหาสมุทรอินเดียปะทะขอบฝั่งตะวันตกของภาคใต้ และเมื่อผ่านอ่าวไทยแล้วจะปะทะขอบฝั่งตะวันออกของอ่าวไทย มรสุมนี้เริ่มต้นตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคม และสิ้นสุดลงตอนต้นเดือนตุลาคมในระยะเมื่อมรสุมตะวันตกเฉียงใต้แรงจัด ความเร็วของลมอาจจะสูงถึง 30 นอต เป็นระยะเวลาหลาย ๆ วัน คลื่นทางฝั่งตะวันตกของภาคใต้ใหญ่มาก เนื่องจากลมแรงจัดประการหนึ่ง อีกประการหนึ่งอ่าวเบงกอลและมหาสมุทรอินเดีย มีช่วงระยะที่ลมเคลื่อนที่ไกลมาก คลื่นและลมจึงพัดพาน้ำทะเลในอ่าวเบงกอลมาสะสมทางขอบฝั่งตะวันตกของภาคใต้ตลอดฝั่ง ทำให้ระดับน้ำในทะเลตามขอบฝั่งสูงขึ้นมาก

จากระดับน้ำทะเลปานกลางในฤดูนี้และในระยะเดียวกัน ถ้าเกิดพายุดีเปรสชันขึ้นในอ่าวเบงกอล ทางฝั่งตะวันตกของภาคใต้ ผลอันเกิดจากความกดอากาศต่ำในบริเวณพายุและผลอันเกิดจากฝนที่ตกหนักบนภูเขาและชายฝั่งรวมเข้าด้วยกันแล้ว จะทำให้เกิดระดับน้ำในทะเลและแม่น้ำสูงจนเป็นน้ำท่วมและเกิดอันตรายได้

มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ (Northeast Monsoon)

เริ่มตั้งแต่ปลายเดือนตุลาคมถึงสิ้นเดือนกุมภาพันธ์ ตั้งต้นพัดจากประเทศจีนและไซบีเรีย ผ่านทะเลจีนใต้ปะทะขอบฝั่งเวียดนาม ส่วนที่หลุดจากปลายแหลมอินโดจีนจะพัดผ่านอ่าวไทยตอนใต้ปะทะขอบฝั่งตะวันออกของภาคใต้ หรือฝั่งตะวันตกของอ่าวไทยตั้งแต่ได้สงขลาลงไป มรสุมนี้มีกำลังแรงจัดเป็นคราว ๆ เมื่อบริเวณความกดอากาศสูงในประเทศจีนมีกำลังแรงขึ้น ลมในทะเลจีนใต้มีความเร็วถึง 30-35 นอต (52 กม. ถึง 64 กม.) แต่เนื่องด้วยมรสุมนี้ปะทะขอบฝั่งเวียดนามเป็นส่วนใหญ่ จึงทำให้ลมมรสุมที่พัดผ่านเข้ามาในอ่าวนั้น มีช่วงระยะที่ลมเคลื่อนที่ไม่ได้ไกล จึงไม่ได้รับผลกระทบกระเทือนมากเป็นแต่เพียงคลื่นค่อนข้างใหญ่และระดับน้ำสูงกว่าปกติ แต่ก็ไม่สูงมากนัก ลมที่พัดแหลมญวนและทางใต้ลงไปจะทำให้เกิดผลทางขอบชายฝั่งตะวันออกของภาคใต้ ตั้งแต่ได้สงขลาลงไปได้มากเช่นเดียวกัน คือ ทำให้เกิดคลื่นใหญ่มาก และระดับน้ำสูงจากปกติมาก จนอาจจะเกิดเป็นน้ำท่วมได้ ปรากฏการณ์ทำนองนี้ได้เคยเกิดขึ้นมาแล้วขึ้นที่จังหวัดนครราชสีมาและจังหวัดใกล้เคียง เมื่อวันที่ 5-8 พฤศจิกายน พ.ศ. 2505 ในระยะนั้นเป็นระยะที่มีลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือแรงจัด ระดับน้ำได้สูงขึ้นจนท่วมบ้านเรือนเสียหายมาก

4. พายุฟ้าคะนอง พายุฝนหรือฟ้าคะนองที่เกิดขึ้นติดต่อกันเป็นเวลาหลาย ๆ ชั่วโมง ทำให้มีฝนตกหนักต่อเนื่องกันนาน ๆ มีปรากฏการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งในบริเวณที่ราบเชิงเขา ใกล้ต้นน้ำลำธารในฤดูร้อนและฤดูฝน เมื่อเกิดพายุฝนฟ้าคะนองและฝนตกหนักในป่าบนภูเขา น้ำฝนที่มีปริมาณมากที่ตกในป่าและบนภูเขาไหลอย่างรุนแรงลงสู่ที่ราบเชิงเขา ทำให้เกิดน้ำท่วมขึ้นในระยะเวลาสั้น ๆ น้ำป่าและน้ำจากภูเขาที่ไหลลงสู่ที่ต่ำอย่างรวดเร็ว จนทำให้เกิดน้ำท่วมในระยะเวลากะทันหันหลังจากฝนตกหนักในช่วงระยะเวลาสั้นเช่นนี้ เรียกว่า น้ำท่วมฉับพลัน (Flash Flood) แต่ภายในระยะเวลา 24 ชั่วโมง หรือมากกว่าเพียงเล็กน้อย เมื่อน้ำได้ไหลลงสู่แหล่งน้ำลำธารเป็นส่วนมากแล้วระดับน้ำก็จะเริ่มลดลงโดยรวดเร็ว ในประเทศไทยจังหวัดที่อยู่ใกล้เคียงกับเทือกเขาสูง เช่น จังหวัดเชียงใหม่ เคยมีปรากฏการณ์เช่นนี้อยู่เสมอด้วยคลื่นน้ำขนาดใหญ่เคลื่อนที่มาอย่างรวดเร็วมาก โอกาสจะหลบหนีจึงมีน้อย นอกเสียจากจะได้วางแผนไว้ล่วงหน้าอย่างเรียบร้อยแล้ว

5. น้ำทะเลหนุน (High Tide) ในระยะเวลาของภาวะน้ำเกิด คือ ระดับน้ำทะเลสูงขึ้นจากน้ำขึ้นปกติประมาณร้อยละ 20 เป็นเพราะ โลกดวงจันทร์และดวงอาทิตย์อยู่ในแนวตรงกัน จะรวมแรงดึงดูดให้ระดับน้ำทะเลสูงขึ้นที่เรียกว่า ภาวะน้ำเกิด น้ำทะเลจะหนุนให้ระดับน้ำในแม่น้ำสูงขึ้น

อีกมาก ถ้าเป็นระยะเวลาที่ประจวบระหว่างน้ำป่าและน้ำจากภูเขาไหลลงสู่แม่น้ำ จะทำให้อัตราการไหลของน้ำในแม่น้ำลดลงมากหรืออาจจะหยุดไหล น้ำในแม่น้ำจึงไม่สามารถจะระบายลงสู่ทะเลได้ ถ้าระยะที่น้ำทะเลหนุนนี้เป็นระยะเวลาที่น้ำในแม่น้ำมีระดับสูงอยู่แล้ว ย่อมเกิดน้ำล้นตลิ่งท่วมขังบริเวณบ้านเรือนริมฝั่งแม่น้ำได้ แต่ไม่มีกระแสน้ำเชี่ยวเกิดขึ้นด้วย อันตรายจึงมีน้อยมาก เว้นแต่ระยะเวลาที่น้ำล้นตลิ่ง (River Flood) จะเนิ่นนานออกไปอีกหลายวัน ความสูญเสียก็อาจเพิ่มขึ้น

6. แผ่นดินไหวหรือภูเขาไฟระเบิด เมื่อเกิดแผ่นดินไหวหรือเมื่อเกิดภูเขาไฟบนบกและภูเขาไฟใต้น้ำระเบิด เปลือกของผิวโลกบางส่วนจะได้รับความกระทบกระเทือนต่อเนื่องกัน บางส่วนของผิวโลกจะสูงขึ้น บางส่วนจะยุบลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อภูเขาไฟใต้น้ำระเบิด จะทำให้เกิดคลื่นใหญ่ในมหาสมุทรและเกิดน้ำท่วมตามเกาะและเมืองชายฝั่งทะเลได้ ปรากฏการณ์นี้มีบ่อยครั้งในมหาสมุทรแปซิฟิก เมื่อชายทะเลในประเทศญี่ปุ่น และหมู่เกาะฮาวาย ได้รับความภัยอันตราย ดังเช่นเมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม พ.ศ. 2503 ได้ถูกคลื่น กระแสน้ำพัดขึ้นฝั่งในอ่าวฮิโลที่ที่แคบและตื้น ทำให้เกิดน้ำท่วมใหญ่ที่เมืองฮิโล ผู้คนและบ้านเรือนจมน้ำ ทรัพย์สินบัตติได้รับความเสียหายมาก ทั้งนี้มีสาเหตุมาจากการเกิดแผ่นดินไหวใหญ่ในประเทศแถบอเมริกาใต้ริมฝั่งมหาสมุทรแปซิฟิก คลื่นใหญ่ที่มีชื่อเรียกว่า สึนามิ (Tsunami) เกิดจากแผ่นดินไหว แผ่นดินถล่ม หรือภูเขาไฟระเบิดในพื้นที่ท้องมหาสมุทร จึงเดินทางข้ามมหาสมุทรแปซิฟิกด้วยความเร็วประมาณ 600 -1,000 กิโลเมตรต่อชั่วโมง เข้าถล่มชายฝั่งทะเล คลื่นชนิดนี้เป็นภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นเป็นประจำในแถบเมืองชายฝั่งทะเลในประเทศญี่ปุ่น ชาวญี่ปุ่นจึงเรียกว่า สึนามิ ลักษณะการเกิดเหมือนคลื่นพายุซัดฝั่งสำหรับประเทศไทย เนื่องจากอ่าวไทยไม่ได้ต่อเนื่องโดยตรงกับมหาสมุทรแปซิฟิก และไม่เปิดรับคลื่นและลมโดยตรงจากมหาสมุทรแปซิฟิก จึงปราศจากภัยอันตรายจากคลื่นสึนามิ

รูปแบบของอุทกภัยจากธรรมชาติสามารถสรุปได้ 5 ชนิด คือ

1. น้ำล้นตลิ่ง (River Flood) เกิดจากน้ำทะเลหนุน
2. น้ำท่วมฉับพลัน (Flash Flood) เกิดจากฝนตกหนักเป็นเวลานาน บริเวณที่สูงต้นน้ำลำธาร ด้วยการเกิดพายุหมุนเขตร้อน ร่องมรสุม ลมมรสุมมีกำลังแรง หรือพายุฟ้าคะนอง
3. คลื่นพายุซัดฝั่ง (Storm Surges) เกิดจากพายุหมุนเขตร้อน
4. น้ำท่วมขัง (Drainage Flood) เกิดจากพายุหมุนเขตร้อน ร่องมรสุม ลมมรสุม หรือพายุฟ้าคะนอง
5. คลื่นสึนามิ (Tsunami) เกิดจากแผ่นดินไหว ภูเขาไฟระเบิดและแผ่นดินถล่ม

อันตรายและความเสียหายที่เกิดขึ้น

เมื่อระดับน้ำในแม่น้ำและทะเลสูงขึ้นมากจนล้นฝั่งและคลื่น นอกจากจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างใหญ่หลวงแล้ว ถ้ายังเป็นกระแสน้ำที่ไหลเชี่ยวหรือคลื่นที่ซัดลมจากทะเล ขึ้นมาบนฝั่งและถอยหลังไป จะมีอำนาจทำลายกวาดทุกสิ่งทุกอย่างลงทะเลไปหมด ยังจะเป็นความเสียหายที่ไม่สามารถจะประเมินได้ อันตรายและความเสียหายไม่อาจจะกล่าวได้ (ศูนย์สารสนเทศและสิ่งแวดล้อม. 2551) ดังนี้

1. อันตรายและความเสียหายต่อชีวิต ทรัพย์สิน อาคาร บ้านเรือน โดยตรง เกิดน้ำท่วมในบ้านเมือง โรงงาน คลังพืชศุ โกดังสินค้า บ้านเรือนไม่แข็งแรง อาจถูกกระแสน้ำไหลเชี่ยวพังทลายหรือคลื่นซัดลงไปทะเลไปได้ ผู้คน สัตว์พาหนะ สัตว์เลี้ยง อาจจมน้ำตาย หรือถูกพัดพาไปกับกระแสน้ำไหลเชี่ยว เส้นทางคมนาคมถูกตัดขาดทั้งทางถนน ทางรถไฟ ชำรุดเสียหาย โดยทั่วไป รวมทั้งยานพาหนะ วั่งรับส่งสินค้าไม่ได้ เกิดความเสียหายและชะงักงันทางเศรษฐกิจกิจการสาธารณูปโภคจะได้รับความเสียหาย เช่น โทรศัพท์ การไฟฟ้า การประปา และระบบการระบายน้ำ เป็นต้น ทำอาภาศยาน สวนสาธารณะ โรงเรียน สิ่งก่อสร้างสาธารณสถานเกิดความเสียหาย เช่น สถานีขนส่ง ทำอาภาศยาน สวนสาธารณะ โรงเรียน วัด สถาปัตยกรรม และศิลปกรรมต่าง ๆ
2. ความเสียหายของแหล่งเกษตรกรรม ได้แก่ แหล่งกสิกรรมไร่นา สัตว์เลี้ยง สัตว์พาหนะ ตลอดจนแหล่งเก็บเมล็ดพันธุ์พืชขึ่งนาง
3. ความเสียหายทางเศรษฐกิจ รายได้ของประเทศลดลง ผลกำไรจากภารกิจต่าง ๆ ถูกกระทบกระเทือน รัฐต้องมีรายจ่ายสูงขึ้นจากการซ่อมบูรณะซ่อมแซม และช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย และเกิดข้าวยากหมากแพงทั่วไป
4. ความเสียหายทางด้านสุขภาพอนามัยของประชาชน ขณะเกิดอุทกภัยขาดน้ำดีในการอุปโภคบริโภค ขาดความสะดวกด้านห้องน้ำ ห้องส้วม ทำให้เกิดโรคระบาด เช่น โรคน้ำกัดเท้า โรคอหิวาต์ รวมทั้งโรคเครียด มีความวิตกกังวลสูง โรคประสาทตามมา
5. ความเสียหายที่มีต่อทรัพยากรธรรมชาติ ผ่นดกที่หนัก น้ำที่ท่วมพันขึ้นมานบนแผ่นดินและกระแสน้ำที่ไหลเชี่ยวทำให้เกิดแผ่นดินถล่ม (Landslides) ได้ นอกจากนั้นผิวหน้าดินที่อุดมสมบูรณ์จะถูกน้ำพัดพาหลงสู่ที่ต่ำ ทำให้ดินขาดปุ๋ยธรรมชาติ และแหล่งน้ำเกิดการตื้นเขิน เป็นอุปสรรคในการเดินเรือ

การป้องกันและลดความเสียหายจากอุทกภัย

พายุขนาดต่างๆ ที่เคลื่อนเข้ามาซึ่งทำให้ฝนตกหนักติดต่อกันเป็นเวลานานก็ดี หรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่จะทำให้ระดับน้ำในแม่น้ำ และทะเลสูงขึ้นจนเกิดอุทกภัยได้ก็ดี นับว่าเป็นภัยพิบัติทางธรรมชาติที่มนุษย์ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ แต่ระดับน้ำที่สูงขึ้นเกิดเป็นน้ำท่วมนั้น ในบางกรณีมนุษย์อาจจะควบคุม ป้องกัน ปรับปรุง แก้ไขพื้นที่รับน้ำเพื่อลดอันตรายจากอุทกภัยอันอาจจะเกิดขึ้นได้ จากประสบการณ์ในการเผชิญภัยเกี่ยวกับน้ำท่วมอยู่เสมอ ประเทศต่าง ๆ ได้ค้นหาวิธีการที่จะควบคุมป้องกันน้ำท่วม ที่จะทำให้เกิดอันตรายความเสียหายแก่ชีวิตคน สัตว์เลี้ยง พืชผลทางเกษตรให้ลดน้อยลง เพื่อให้ทุ่งราบที่เคยถูกน้ำท่วมได้มีราษฎรอยู่อาศัยทำกินต่อไป หลักการทางกายภาพพื้นฐานในการควบคุม และลดอันตรายจากอุทกภัย (ศูนย์สารสนเทศและสิ่งแวดล้อม.2551) ดังนี้

1. พยายามชะลอการไหลของน้ำให้กักชะงักที่ฝายหน้าดิน โดยเฉพาะบริเวณต้นน้ำลำธารให้น้อยที่สุด

2. พยายามลดความรุนแรงของน้ำในแม่น้ำที่ไหลท่วมที่ราบน้ำท่วมสองข้างฝั่ง โดยเฉพาะดังนั้น ในกรณี ข้อ 1 การควบคุมอุทกภัยบริเวณต้นน้ำลำธาร จึงขึ้นอยู่กับการจัดการผิวดินของที่ลาดเท โดยการปลูกป่าใหม่ (Reforestation) หมายถึง การเปลี่ยนสภาพพื้นที่ซึ่งครั้งหนึ่งเคยเป็นป่าไม้มาก่อนแต่ได้ถูกทำลายไปให้กลับเป็นป่าไม้ขึ้นอีกครั้งหนึ่ง การปลูกป่าใหม่ต้องหมั่นปลูกอยู่เสมอ เพื่อให้ผิวดินมีพืชปกคลุมจะ ได้ดูดซับน้ำได้เพิ่มขึ้นสู่อัตราการไหลของน้ำผิวดินปกติ วิธีการข้อ 1 นี้รวมทั้งการสร้างเขื่อนกักเก็บน้ำหลาย ๆ แห่งและในหุบเขาตอนล่าง ๆ ด้วย เพื่อที่จะลดการปะทะของคลื่นที่เกิดจากน้ำท่วมได้อย่างมาก และสามารถปล่อยน้ำให้ไหลลงสู่แม่น้ำสายใหม่ได้ตลอดไปในกรณีข้อ 2 มีวิธีป้องกันพื้นที่ราบน้ำท่วมโดยตรง 2 ทฤษฎีแตกต่างกัน (กรมอุตุนิยมนา.2551) ดังนี้

ทฤษฎีที่ 1 คือการสร้างคันดินหรือทำนบดิน (Levee) หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า Dikes หมายถึง คันดินหรือทรายที่เสริมให้สูงขึ้นจากผิวดินเดิมเป็นแนวขนานไปตามสองฝั่งแม่น้ำ เพื่อเพิ่มความจุของแม่น้ำให้มากขึ้น และป้องกันการไหลบ่าของน้ำจากแม่น้ำเข้าสู่ที่ราบสองฝั่งแม่น้ำ คันดินที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้เลียนแบบคันดินธรรมชาติ (Natural Levee) ที่เกิดขึ้นเพราะแม่น้ำ ได้พาโคลนตมมาทับถมริมฝั่งในระหว่างหน้าน้ำหลากเมื่อน้ำลด โคลนตมที่ทับถมนั้นก็เป็นที่ดินยาวขนานไปตามริมฝั่งน้ำในขณะเดียวกันท้องที่น้ำก็ตื้นเขินขึ้น เวลาเกิดน้ำท่วมบ่าไหลเชี่ยวกรากจนน้ำทะลุคันดินทำให้เกิดน้ำไหลท่วมบริเวณหลังคันดินรุนแรง เช่น คันดินในบริเวณลุ่มแม่น้ำเหลือง และแม่น้ำมิสซิสซิปปี ดังนั้นคันดินที่มนุษย์สร้างขึ้นจึงควรพัฒนาให้มั่นคงแข็งแรง ไม่เพียงแต่ป้องกันแรงกดดันของน้ำตามธรรมชาติเท่านั้น ควรให้แข็งแรงและสูงพอที่จะรับภัยพิบัติ

จากอุทกภัยร้ายแรงที่สุดได้ด้วย และอีกกรณีหนึ่ง ควรสร้างช่องทางระบายน้ำ (Crevasses) หลาย ๆ แห่งให้แข็งแรงพอเพื่อระบายน้ำที่เชื่อมรวมทำให้ลดความรุนแรงลง ไม่ทำให้คันดินหรือทำนบแตก จะเกิดความเสียหายขึ้นได้ในสหรัฐอเมริกาได้มีการตั้งคณะกรรมการลุ่มน้ำมิสซิสซิปปีขึ้นเมื่อ ค.ศ. 1879 (พ.ศ. 2422) และได้สร้างคันดินกันริมฝั่งแม่น้ำขึ้นเป็นแนวยาวเพื่อกันน้ำท่วมทุกชนิด และได้ใช้ประโยชน์อย่างจริงจังในปี ค.ศ. 1903 สำหรับในรัฐหลุยส์เซียนาต้องมีการสร้างหลังคันดิน ด้วยกระสอบทรายเป็นแนวยาวถึง 71 ไมล์ (114 กิโลเมตร) เพื่อป้องกันน้ำคันดิน คันดินได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนปัจจุบันมีความยาวถึง 2,500 ไมล์ (4,000 กิโลเมตร) และมีความสูงกว่า 30 ฟุต (10 เมตร) สำหรับคันดินที่เสริมขึ้นมีความหมายว่าเพื่อกันและระบายน้ำหลากที่เกินขีดจำกัด รวมทั้งคันน้ำท่วมจากที่ราบภายในออกสู่ทะเลด้วย

ทฤษฎีที่ 2 ได้นำมาปฏิบัติเมื่อไม่นานมานี้ในลุ่มแม่น้ำมิสซิสซิปปี โดยหน่วยวิศวกรของ กองทัพบกสหรัฐฯ (US. Army Corps of Engineers) โดยได้ตัดร่องน้ำลัดทางบริเวณส่วนโค้งใหญ่ของแม่น้ำ เพื่อให้น้ำไหลในระยะทางสั้นลงและไหลเร็วขึ้น ผลที่ตามมาก็คือแม่น้ำมีความลาดชันของร่องน้ำเพิ่มขึ้น ไหลเร็ว แรง และมีปริมาณน้ำเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้การพัฒนาร่องน้ำต้องมีการคำนวณผลกระทบล่วงหน้าไว้แล้ว ถึงการปะทะของคลื่นแม่น้ำและความแข็งแรงของคันดินที่สร้างขึ้นว่าจะทนทานความแรงและปริมาณน้ำได้ รวมทั้งได้คำนึงถึงพื้นที่ราบบางแห่งอาจถูกน้ำท่วมกลายเป็นทะเลสาบน้อยๆ ชั่วคราวด้วย วิธีการควบคุมป้องกันน้ำท่วมตามทฤษฎีนี้ เหมาะที่จะใช้กับที่ราบน้ำท่วมบางแห่งที่มีผู้คนอยู่น้อยที่สุด จากหลักการทางกายภาพพื้นฐาน 2 ประเด็นข้างต้นที่อธิบายวิธีการลุ่มน้ำเพื่อบรรเทาอุทกภัยตอนต้นน้ำและในที่ราบลุ่ม อุทกภัยจะเกิดได้ เพราะเกิดความไม่สมดุลของปริมาณน้ำฝน น้ำท่า และน้ำทะเลกับพื้นที่รับน้ำ สำหรับปริมาณน้ำดังกล่าวมาน้อยเป็นสิ่งที่เกิดจากรธรรมชาติ มนุษย์ไม่สามารถควบคุมปริมาณได้ แต่มนุษย์สามารถแก้ไขภาวะการไหลของน้ำให้ช้าเร็วมากน้อยขณะน้ำไหลอยู่บนพื้นโลกได้ ส่วนความจุของลำน้ำเป็นสิ่งที่มีมนุษย์สามารถพัฒนาในแนวตั้ง เช่น มีการสร้างคันดิน เสริมคันดิน ให้น้ำมีความจุเพิ่มขึ้นได้ และในด้านความลึกมนุษย์สามารถขุดลอกร่องน้ำ สำหรับในแนวนอนสามารถทำทางลัดให้น้ำไหลเร็วขึ้น หรือมีความจุของปริมาณน้ำมากขึ้นได้ อุทกภัยจึงเป็นภัยพิบัติทางธรรมชาติที่มนุษย์สามารถเตรียมตัวเพื่อรับสถานการณ์ได้ดีที่สุด ยกเว้น อุทกภัยจากพายุหมุนเขตร้อนเท่านั้น ที่มนุษย์ตั้งตัวไม่ค่อยติดกับภัยชนิดนี้

การควบคุมป้องกัน และลดอันตรายจากอุทกภัย

อุทกภัยเป็นภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นเนื่องจากการมีปริมาณน้ำมากผิดปกติซึ่งอาจเกิดจากสาเหตุหลายประการ เช่น ฝนตกหนักติดต่อกันเป็นเวลานาน พายุหมุนเขตร้อน ร่องความกดอากาศต่ำกำลังแรง น้ำทะเลหนุน แผ่นดินไหว หรือเขื่อนพัง เป็นต้น ซึ่งการเกิดอุทกภัยแต่ละครั้งจะสร้าง

ความเสียหายให้แก่ชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ องค์กรก็สามารถทำได้เพียงการเตรียมความพร้อมในการรับสถานการณ์ หรือควบคุมและลดอันตรายให้ได้มากที่สุด ซึ่งการควบคุมและอันตรายจากอุทกภัยสามารถทำได้หลายวิธี (กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 2551 : 22) ดังนี้

1. การอนุรักษ์ป่าบริเวณต้นน้ำลำธาร เพราะเหตุใดบริเวณต้นน้ำลำธารเมื่อไม่มีป่า หรือป่าถูกทำลาย ไม้ถูกตัดโค่น จึงก่อให้เกิดอุทกภัยในที่เชิงเขาและที่ราบลุ่ม เนื่องจากต้นน้ำลำธารเป็นเทือกเขาสูงเมื่อฝนตกลงมา ต้นไม้จะปะทะฝนและน้ำป่าให้น้ำไหลช้าลงน้ำฝนจะซึมลงไปตามรากของต้นไม้ที่หนาแน่นไปสู่ชั้นของน้ำใต้ดินส่วนหนึ่ง ทำให้มีน้ำไหลที่ผิวดินอย่างช้าๆ ระบายลงสู่ที่ราบลุ่มและสู่ทะเลอย่างช้าๆ ไม่ทำให้เกิดอุทกภัย แต่ถ้าต้นน้ำลำธารที่สูงขาดต้นไม้หรือป่าปกคลุมเมื่อฝนตกน้ำจะไหลรุนแรงกัดเซาะผิวหน้าดินที่อุดมสมบูรณ์ลงมาด้วย น้ำไหลแรงรวดเร็วเนื่องจากความลาดชัน ทำให้เกิดอุทกภัยที่เชิงเขาและที่ราบลุ่มได้ง่าย การควบคุมป่าไม่ให้ถูกทำลาย การปลูกป่าใหม่ การปลูกสร้างสวนป่า การใช้วิธีการเกษตรบนที่สูงที่ถูกต้อง ได้แก่ การทำการเกษตรแบบขั้นบันได (Terracing) การทำเกษตรแบบเส้นขอบเนิน (Contour Cultivation) หรือการขุดร่องเปลี่ยนทางระบายน้ำเพื่อปลูกพืช (Diversion Channel) ฯลฯ รวมทั้งการจัดทำทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์และคัดเลือกพันธุ์พืช เช่นมีการทดลองปลูกหญ้าแฝกชะลอการไหลของน้ำบนที่สูง ในพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบัน เป็นต้น

2. โดยการสร้างเขื่อน (Dams) คือ สิ่งก่อสร้างที่กั้นแม่น้ำ เป็นเครื่องมือควบคุมการไหลของน้ำจากที่สูงมายังที่ต่ำ ให้น้ำไหลช้าลงจะได้ไม่เกิดอุทกภัยในที่ต่ำ รวมทั้งสิ่งก่อสร้างอื่นในทำนองเดียวกัน เช่น ฝาย ทำนบคันดิน ฯ เขื่อนโดยทั่วไปมี 2 ประเภท คือ เขื่อนชลประทานและเขื่อนอนกประสงค์ เขื่อนชลประทานมีหน้าที่เก็บกักน้ำ ชะลอการไหลของน้ำ ระบายน้ำไปใช้ในการเกษตรและยังคงใช้ในการคมนาคมได้ เช่น เขื่อนเจ้าพระยา ที่กั้นแม่น้ำเจ้าพระยาที่อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท ส่วนเขื่อนอนกประสงค์เป็นเขื่อนที่ผลิตไฟฟ้าและป้องกันอุทกภัยเป็นหลัก และมีประโยชน์ในด้านอื่นด้วย คือ ใช้ในการเก็บกักน้ำ ระบายน้ำในทางเกษตร ใช้เป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ แหล่งท่องเที่ยว และยังใช้คมนาคมได้ เป็นต้น

3. โดยการสร้างอ่างเก็บน้ำขึ้น ในเขตใกล้แม่น้ำ (Detention Storage) เมื่อน้ำในแม่น้ำไหลอย่างรุนแรงจะทำให้เกิดอุทกภัยขึ้นได้ การผันทางน้ำจากแม่น้ำให้ไหลลงสู่อ่างเก็บน้ำและค่อยๆ ระบายออกเป็นระยะๆ จะทำให้ที่ราบสองข้างฝั่งไม่เกิดน้ำท่วม เช่นเดียวกับแม่น้ำแยงซีเกียง ในประเทศจีนสองข้างฝั่งแม่น้ำนี้มีทะเลสาบมากมาย สามารถบรรเทาไม่ให้เกิดอุทกภัยได้ ตึกว่าลุ่มแม่น้ำฮวงโหที่ขาดทะเลสาบสองข้างฝั่ง ทั้งยังมีดินเลอสหรือดินเหนียวในเขตทะเลทรายโกบีถูกลมพัดมาทับถม จึงทำให้เกิดอุทกภัยมีผู้คนเสียชีวิตไปเป็นจำนวนมาก

4. การผันทางน้ำให้ไหลจากทางน้ำใหญ่ ไปเข้าร่องน้ำทางน้ำแยกหรือคลองส่งน้ำ เพื่อแบ่งน้ำจากทางน้ำใหญ่ หรือผันน้ำจากทางน้ำใหญ่ ที่จะทำให้เมืองใหญ่เกิดน้ำท่วม ซึ่งจะเสียหายมากไปเข้าท่วมทุ่งนาเพื่อพักน้ำชั่วคราว เปรียบเสมือนทุ่งนาเป็นอ่างเก็บน้ำชั่วคราว เมื่อเกิดความเสียหายจากอุทกภัยความเสียหายก็ยังน้อยกว่าน้ำท่วมเมืองใหญ่

5. สร้างคันดินหรือทำนบดิน (Levee) หรือ Dikes หรือกำแพงกันน้ำ (Flood Wall) เป็นคันดินที่สูงกว่าระดับน้ำเป็นแนวขนานไปตามความยาวของแม่น้ำ ควรมีช่องระบายน้ำเป็นตอน ๆ การก่อสร้างอาจทำได้หลายรูปแบบ แล้วแต่วัตถุประสงค์ของการใช้ เช่น

5.1 คันกันน้ำที่สร้างตามริมแม่น้ำ เพื่อป้องกันไม่ให้น้ำไหลท่วมที่ราบสองฝั่งแม่น้ำอาจสร้างเป็นคันดิน เชื้อนซีเมนต์ กำแพงดิน

5.2 คันกันน้ำที่สร้างขึ้นในเขตเมือง เพื่อป้องกันไม่ให้น้ำเข้าไปท่วมในตัวเมืองซึ่งเป็นบริเวณที่ราบลุ่ม เช่น ในเขตกรุงเทพมหานคร

5.3 คันกันน้ำที่สร้างเป็นวงแหวน (Ring Dikes) เพื่อล้อมรอบบริเวณหรือสถานที่ไม่ให้น้ำเข้าไปท่วมถึงได้

5.4 คันกันน้ำที่สร้างเป็นผนังกันน้ำในกรณีฉุกเฉิน เช่น เอากระสอบทรายหรือถุงใส่ดินเพื่อเสริมดินให้สูงขึ้นจะสามารถป้องกันมิให้น้ำไหลบ่าเข้าท่วมบ้านเรือนได้เป็นการชั่วคราว

6. โดยการขยายทางน้ำที่ไหลอยู่ให้กว้างออก (Channel Improvement) การปรับปรุงทางน้ำไหลให้กว้างออก ทำให้น้ำปริมาณมากไหลได้เร็วขึ้น น้ำจะไม่เอ่อล้นคลั่ง การปรับปรุงร่องน้ำอาจทำได้หลายวิธี เช่น การเคลื่อนย้ายวัตถุที่มาปิดกั้นทางน้ำไหล ได้แก่ เศษไม้ กอสวะหรือกอผักตบชวาที่ไหลมาตามน้ำ การก่อสร้างสะพานให้สูงขึ้นเพื่อให้น้ำไหลสะดวกในฤดูน้ำหลาก การก่อสร้างสะพานให้มีเสาน้อยที่สุดเพื่อไม่ให้กีดขวางการไหลของน้ำ การทำท่อลอดใต้ถนนเป็นช่วงๆ เป็นต้น วิธีการเหล่านี้จะช่วยให้การไหลของน้ำรวดเร็วขึ้น

7. การขุดลอก คูคลอง ร่องน้ำ เพื่อเพิ่มความจุของน้ำในฤดูน้ำหลาก นับว่าควรจะต้องเตรียมการไว้แต่เนิ่นๆ เช่น การทำงานของ กรุงเทพมหานครที่ผ่านมาได้มีการเตรียมลอกท่อน้ำทิ้งสาธารณะก่อนฤดูฝนจะมาถึง ทำให้ปัญหาน้ำท่วม กรุงเทพมหานคร เพราะฝนฟ้าคะนองและฝนดีเปรสชันหมดไป ตามเรียกสวนไร่นาก็ควรมีการขุดลอกร่องสวนก่อนถึงฤดูฝนทุกปี รวมทั้งการไม่ถมถูระบายน้ำเพื่อขยายถนน ก็เป็นการบรรเทาอุทกภัยในเขตเมืองเช่นกัน

8. การตัดทางลัดบริเวณส่วนโค้งของแม่น้ำ ส่วนโค้งของแม่น้ำ (Meander) บางสายที่ไม่ใช่แหล่งชุมชน อาจมีการตัดทางลัดบริเวณคูก้น้ำเพื่อให้น้ำไหลเร็วขึ้น ทั้งนี้ต้องมีการวางแผนล่วงหน้าถึงผลกระทบที่จะตามมาด้วย ดังกล่าวไว้แล้วข้างต้น ที่จริงวิธีนี้เป็นวิธีการเลียนแบบธรรมชาติวิธีหนึ่ง ที่แม่น้ำตอนปลายจะมีการคดโค้งเพราะมีการกัดเซาะและทับถมจนเกิดส่วนโค้ง เป็นการตัด

ตรงของแม่น้ำเนื่องจากความต้านทานของดินส่วนคอคอดหมดไป ส่วนโค้งเดิมน้ำเดินเงินมีการคดคอกอนจนกลายเป็นทะเลสาบ รูปแอกว (Oxbow Lake) หรือที่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทยเรียกว่า กุด เช่น กุดบาก กุดข้าวปุ้น เป็นต้น แต่การลัดส่วนโค้งนั้นอาจจะทำได้เมื่อส่วนโค้งนั้นอยู่ใกล้ทะเลที่ไม่ค่อยมีผู้อยู่อาศัยเพราะความแรงของน้ำอาจก่อให้เกิดอุทกภัยคอนปลายน้ำได้ และในเวลาเดียวกันส่วนโค้งของลำน้ำก็เปรียบเสมือนอ่างเก็บน้ำตามธรรมชาติอยู่แล้ว จะช่วยกักเก็บและชะลอการไหลของน้ำคอนบนให้ช้าลงได้ เช่น กุดในภาคอีสานหลายแห่งที่เดินเงิน ดูจากภาพถ่ายทางอากาศเห็นเพียงดิน ไม้ที่ขึ้นอยู่ตามแนวส่วนโค้งของลำน้ำเดิม เราสามารถพัฒนาการทำ การขุดลอกให้สามารถไว้เก็บกักน้ำในฤดูแล้ง และแบ่งน้ำจากลำน้ำสายใหญ่มาเพื่อชะลอการไหล บรรเทาอุทกภัยในฤดูน้ำหลากได้เป็นอย่างดี เพราะดินในกุดเดิมเหมาะที่จะเก็บกักน้ำ ได้ดีอยู่แล้ว อนึ่ง มนุษย์อาจจะใช้ทั้งกุดและขุดคลองลัดได้ทั้ง 2 กรณี ถ้ามีการสร้างประตูน้ำปิดเปิดระหว่าง คลองลัดกับกุดไว้ แล้วแต่ความต้องการและสภาพแวดล้อมในแต่ละท้องถิ่น

9. การอพยพออกจากเขตน้ำท่วม การอพยพออกจากเขตน้ำท่วม ไปอยู่ในที่ที่สูงกว่าไปชั่วคราวหรือถาวร นับว่าเป็นการแก้ปัญหาได้แน่นอน แต่เชื่อว่าจะทำกันได้ง่ายเพราะราคาที่ดินที่สูงขึ้นเนื่องจากประชากรมีเพิ่มขึ้น ความต้องการที่ดินจึงเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ดังนั้น การย้ายไปชั่วคราวอาจจะทำได้ง่ายกว่า จึงควรพิจารณาเตือนภัยจากหน่วยงานราชการ เช่น กรมอุทกนิยมนา กรมชลประทาน กรมอุทกศาสตร์ เป็นต้น

การเกิดอุทกภัย คือ ภัยและอันตรายที่เกิดจากสภาวะน้ำท่วมหรือน้ำท่วมฉับพลัน มีสาเหตุ มาจากการเกิดฝนตกหนักหรือฝนต่อเนื่องเป็นเวลานาน เนื่องมาจาก หย่อมความกดอากาศต่ำ พายุ หมุนเขตร้อน (ได้แก่ พายุดีเปรสชัน, พายุไซนรอน, พายุไต้ฝุ่น) ร่องมรสุมหรือร่องความกดอากาศต่ำ ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ลักษณะของอุทกภัยมีความรุนแรง และรูปแบบต่างๆ กัน ขึ้นอยู่กับลักษณะภูมิประเทศ และสิ่งแวดล้อมของแต่ละพื้นที่ (กระทรวง ทropicการธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. 2551 : 1) ดังนี้

1. น้ำป่าไหลหลากหรือน้ำท่วมฉับพลัน มักจะเกิดขึ้นในที่ราบต่ำหรือที่ราบลุ่มบริเวณใกล้ภูเขาต้นน้ำ เกิดขึ้นเนื่องจากฝนตกหนักเหนือภูเขาต่อเนื่องเป็นเวลานานทำให้จำนวนน้ำสะสมมี ปริมาณมากจนพื้นดิน และดิน ไม้ดูดซับไม่ไหว ไหลบ่าลงสู่ที่ราบต่ำเบื้องล่างอย่างรวดเร็ว ทำให้ บ้านเรือนพังทลายเสียหาย และอาจทำให้เกิดอันตรายถึงชีวิตได้

2. น้ำท่วมหรือน้ำท่วมขัง เป็นลักษณะของอุทกภัยที่เกิดขึ้นจากปริมาณน้ำสะสมจำนวนมาก ที่ไหลบ่าในแนวระนาบ จากที่สูงไปยังที่ต่ำเข้าท่วมอาคารบ้านเรือน สวน ไร่นาได้รับความเสียหาย หรือเป็นสภาพน้ำท่วมขัง ในเขตเมืองใหญ่ที่เกิดจากฝนตกหนัก ต่อเนื่องเป็นเวลานาน มีสาเหตุมา

จากระบบการระบายน้ำไม่ดีพอ มีสิ่งก่อสร้างกีดขวางทางระบายน้ำ หรือเกิดน้ำทะเลหนุนสูงกรณีพื้นที่อยู่ใกล้ชายฝั่งทะเล

3. น้ำล้นตลิ่ง เกิดขึ้นจากปริมาณน้ำจำนวนมากที่เกิดจากฝนหนักต่อเนื่องที่ไหลลงสู่ลำน้ำหรือแม่น้ำมีปริมาณมากจนระบายลงสู่ลุ่มน้ำด้านล่าง หรือออกสู่ปากน้ำไม่ทัน ทำให้เกิดสถานะน้ำล้นตลิ่งเข้าท่วมสวน ไร่นา และบ้านเรือนตามสองฝั่งน้ำ จนได้รับความเสียหาย ถนน หรือสะพานอาจชำรุด ทางคมนาคมถูกตัดขาด

ควรปฏิบัติอย่างไร เมื่อได้รับคำเตือนเรื่องอุทกภัย

กรมอุตุนิยมวิทยา.(2551) ได้ระบุว่า เมื่อได้รับคำเตือนเรื่องอุทกภัย ซึ่งอาจจะได้ทราบข่าวจากสื่อต่างๆ ควรมีการเตรียมการและปฏิบัติ ดังนี้

1. เชื้อเพลิงค่าเตือนอย่างเคร่งครัด
2. ติดตามรายงานของกรมอุตุนิยมวิทยาอย่างต่อเนื่อง
3. เคลื่อนย้ายคน สัตว์เลี้ยง เช่น วัว ควาย และสิ่งของ ไปอยู่ในที่สูง ซึ่งเป็นที่พื้นระดับน้ำที่เคยท่วมมาก่อน
4. ทำคันดินหรือกำแพงกันน้ำโดยรอบ
5. เคลื่อนย้ายพาหนะ เช่น รถยนต์หรือล้อเลื่อน ไปอยู่ที่สูง หรือทำแพสำหรับที่พักรถยนต์ อาจจะใช้ถังน้ำขนาด 200 ลิตร ผูกติดกันแล้วใช้กระดานปูก็ได้
6. เตรียมกระสอบใส่ดินหรือทราย เพื่อเสริมคันดินที่กันน้ำให้สูงขึ้น เมื่อระดับน้ำขึ้นสูงท่วมคันดินที่สร้างอยู่
7. ควรเตรียมเรือ ไม้ เรือยาง หรือแพไม้ไว้ใช้ด้วย เพื่อใช้เป็นพาหนะ ในขณะที่น้ำท่วมเป็นเวลานาน เรือเหล่านี้สามารถช่วยชีวิตได้เมื่ออุทกภัยคุกคาม
8. เตรียมเครื่องมือช่าง ไม้ ไม้กระดาน และเชือกไว้บ้างสำหรับต่อแพ เพื่อช่วยชีวิตในยามคับขัน เมื่อน้ำท่วมมากขึ้น จะได้ใช้เครื่องมือช่าง ไม้เปิดหลังคาเรือฝ่าไม้ เพื่อใช้ช่วยพยุงตัวในน้ำได้
9. เตรียมอาหารกระป๋อง หรืออาหารสำรองไว้บ้าง พอที่จะมีอาหารรับประทานเมื่อน้ำท่วมเป็นระยะเวลาหลาย ๆ วัน อาหารย่อยง่ายแคลสและไม่มีที่หุงต้ม
10. เตรียมน้ำดื่มเก็บไว้ในขวดและภาชนะที่ปิดแน่น ๆ ไว้บ้าง เพราะน้ำที่สะอาดที่ใช้ตามปกติขาดแคลนลง ระบบการส่งน้ำประปาอาจจะหยุดชะงักเป็นเวลานาน
11. เตรียมเครื่องเวชภัณฑ์ไว้บ้างพอสมควร เช่น ยาแก้พิษกัดต่อยแมลงป่อง ตะขาบ งู และสัตว์อื่น ๆ เพราะเมื่อเกิดน้ำท่วมพวกสัตว์มีพิษ เหล่านี้จะหนีน้ำขึ้นมาอยู่บนบ้านและหลังคาเรือน

12. เตรียมเชือกมนิลามีความยาวไม่น้อยกว่า 10 เมตร ใช้ปลายหนึ่งผูกมัดกับต้นไม้ที่เป็นที่ยึดเหนี่ยว ในกรณีที่กระแสน้ำเชี่ยว และคลื่นลูกใหญ่ซัดมากกว่าผู้คนลงทะเล จะช่วยไม่ให้ไหลลอยไปตามกระแสน้ำ

13. เตรียมวิทยุที่ใช้ถ่านไฟฉาย เพื่อไว้ติดตามฟังรายงานข่าวลักษณะอากาศจากกรมอุตุนิยมวิทยา

14. เตรียมไฟฉาย ถ่านไฟฉาย และเทียนไข เพื่อไว้ใช้เมื่อไฟฟ้าดับ

ควรปฏิบัติอย่างไร เมื่อเกิดอุทกภัย

การเกิดอุทกภัยในแต่ละครั้งจะสร้างความเสียหายน้อย หรือมากขึ้นอยู่กับขนาดของแต่ละภัยและนอกจากนี้แล้วยังมีปัจจัยอื่น ที่สร้างความเสียหายเพิ่มเติมให้แก่ผู้ประสบภัย เช่น ถูกไฟฟ้าดูด ถูกสัตว์มีพิษกัดต่อย ดังนั้นเพื่อลดความเสียหายที่อาจจะซ้ำเติมความเสียหายที่เกิดขึ้นจากอุทกภัย จึงควรปฏิบัติ ดังนี้(กรมอุตุนิยมวิทยา. 2551)

1. ดัดสะพานไฟ และปิดแก๊สหุงต้มให้เรียบร้อย
2. จงอยู่ในอาคารที่แข็งแรง และอยู่ในที่สูงพื้นระดับน้ำที่เคยท่วมมาก่อน
3. จงทำให้ร่างกายอบอุ่นอยู่เสมอ
4. ไม่ควรจับขี้นพาทนหะฝาลงไปในกระแสน้ำหลาก
5. ไม่ควรเล่นน้ำหรือว่ายน้ำเล่นในขณะน้ำท่วม
6. ระวังสัตว์มีพิษที่หนีน้ำท่วมขึ้นมาอยู่บนบ้าน และหลังคาเรือนกัดต่อย เช่น ตะขาบ

งู แมลงป่อง เป็นต้น

7. ติดตามเหตุการณ์อย่างใกล้ชิด เช่น สังเกตลมฟ้าอากาศ และติดตามคำเตือนเกี่ยวกับลักษณะอากาศจากกรมอุตุนิยมวิทยา

8. เตรียมพร้อมที่จะอพยพไปในที่ปลอดภัยเมื่อสถานการณ์จวนตัว หรือปฏิบัติตามคำแนะนำของทางราชการ

9. เมื่อจวนตัวให้คำนึงถึงความปลอดภัยของชีวิตมากกว่าทรัพย์สินสมบัติ

หลักเกณฑ์และวิธีการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ

คณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ

กรมส่งเสริมการเกษตร. (2546 : 17-18) ระบุว่า ให้จังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติระดับอำเภอหรือกิ่งอำเภอคณะหนึ่งเรียกว่า “ คณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติอำเภอ ” เรียกโดยย่อว่า “ ก.ช.ภ.อ. ” หรือ “ คณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกิ่งอำเภอ ” เรียกโดยย่อว่า ก.ช.ภ.ก.อ. แล้วแต่กรณี ประกอบด้วย

นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ เป็นประธานกรรมการ หัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอหรือกิ่งอำเภอที่เกี่ยวข้องหรือผู้แทน ผู้แทนกระทรวงกลาโหมหนึ่งคน ผู้แทนกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยหนึ่งคน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอหรือกิ่งอำเภอนั้นหนึ่งคน เป็นกรรมการ และปลัดอำเภอหัวหน้าฝ่ายความมั่นคง เป็นกรรมการและเลขานุการ

ให้จังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติระดับจังหวัด คณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติจังหวัด” เรียกโดยย่อว่า “ก.ช.ภ.จ.” ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานกรรมการ หัวหน้าส่วนราชการระดับจังหวัดที่เกี่ยวข้องหรือผู้แทน ผู้แทนกระทรวงกลาโหมหนึ่งคน ผู้แทนกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยหนึ่งคน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดนั้นหนึ่งคน เป็นกรรมการ และปลัดจังหวัด เป็นกรรมการและเลขานุการ

การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย.(2550 : 9) ระบุว่า ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2549 กล่าวไว้ว่า การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติตามระเบียบนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อวางหลักเกณฑ์ สำหรับส่วนราชการในการดำเนินการช่วยเหลือโดยเร่งด่วนตามความจำเป็นและเหมาะสม เมื่อเกิดภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินขึ้นในท้องที่หนึ่งท้องที่ใด โดยมุ่งหมายที่จะบรรเทาความเดือดร้อนเฉพาะหน้าของผู้ประสบภัยพิบัติ แต่มิได้มุ่งหมายที่จะชดใช้ความเสียหายให้แก่ผู้ใด เมื่อภัยพิบัติเกิดขึ้นในท้องที่ใด หากเป็นกรณีฉุกเฉิน ให้ดำเนินการประกาศให้ภัยพิบัตินั้นเป็นภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

1. กรณีเกิดในกรุงเทพมหานคร ให้เป็นอำนาจของอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

2. กรณีเกิดในจังหวัดอื่น ให้เป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด

การประกาศให้ภัยพิบัติใดเป็นภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ต้องกำหนดพื้นที่ที่เกิดภัยพิบัติดังกล่าว และระยะเวลาของการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินนั้นด้วย ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

แนวทางการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์(2551:23-24) ระบุว่า หลักเกณฑ์วิธีการปฏิบัติปลีกย่อย เกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือด้านการเกษตรผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2549

1. ด้านพืช ให้ดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ดังนี้

1.1. การให้ความช่วยเหลือเป็นปัจจัยการผลิต การดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติเป็นปัจจัยการผลิตให้ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างปัจจัยการผลิตตามอัตราที่กำหนด ในหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือ โดยให้ใช้บัญชีราคากลางและอัตราการใช้ปัจจัยการผลิตการเกษตร ตามประกาศกรมส่งเสริมการเกษตร โดยความเห็นชอบของปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และให้ถือประกาศที่ผ่านความเห็นชอบแล้วเป็นส่วนหนึ่งของหลักเกณฑ์นี้ด้วย

1.2 การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติเป็นเงิน ให้ดำเนินการคิดอัตราการใช้ความช่วยเหลือ ดังนี้

1.2.1. กรณีพืชที่เสียหาย ให้ช่วยเหลือดังนี้

1.2.1.1 ข้าว อัตราไร่ละ 414 บาท

1.2.1.2 พืชไร่ อัตราไร่ละ 579 บาท

1.2.1.3 พืชสวนและอื่น ๆ อัตราไร่ละ 786 บาท

1.2.2. กรณีพืชที่ปลูกได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติ ทำให้ชะงักการเจริญเติบโตแต่ไม่ตายและยังอยู่ในสภาพฟื้นฟูให้กลับสู่สภาพเดิมได้ ให้ช่วยเหลือ ดังนี้

1.2.2.1. ข้าว อัตราไร่ละ 142 บาท

1.2.2.2. พืชไร่ อัตราไร่ละ 161 บาท

1.2.2.3. พืชสวนและอื่น ๆ อัตราไร่ละ 161 บาท

1.2.3. กรณีราษฎรมีความจำเป็นต้องขนย้ายปัจจัยการผลิตและผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติ ให้ช่วยเหลือค่าใช้จ่ายในการขนย้ายปัจจัยการผลิตและผลผลิตในอัตราร้อยละ 50 ของค่าจ้างดำเนินการขนย้ายตามที่จ่ายจริง

1.2.4. กรณีเกิดการแพร่ระบาดของศัตรูพืช ให้ช่วยเหลือเป็นเงินในการจัดหา ยาเคมี สารเคมี หรืออินทรีย์วัตถุ ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ในการป้องกันและกำจัดการแพร่ระบาดของศัตรูพืชทุกชนิด ตามราคาท้องตลาดในขณะนั้น ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักวิชาการ

เงินอุดหนุนราชการ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.(2550 : 34-35) ได้กล่าวไว้ ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546 ได้กำหนดเงินอุดหนุน ดังนี้

ให้ส่วนราชการมีวงเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน สำหรับภัยพิบัติแต่ละครั้งหรือแต่ละเหตุการณ์ ในการให้หรือสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติในระหว่างที่ยังไม่ได้รับเงินงบประมาณรายจ่าย ดังนี้

1. สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี สำนักนายกรัฐมนตรี	100,000,000 บาท
2. สำนักปลัดกระทรวง กระทรวงกลาโหม	50,000,000 บาท
3. สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	10,000,000 บาท
4. สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	50,000,000 บาท
5. สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงมหาดไทย	50,000,000 บาท
6. สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข	10,000,000 บาท
7. กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	50,000,000 บาท
8. ที่ทำการปกครองจังหวัด แห่งละ	50,000,000 บาท

ในการนี้ ให้ปลัดกระทรวงกลาโหมมีอำนาจจัดสรรวงเงินอุดหนุนราชการตามข้อ 2 แก่หน่วยงานในสังกัดกระทรวงกลาโหมตามความจำเป็นและเหมาะสม และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจจัดสรรวงเงินอุดหนุนราชการตามข้อ 8 แก่อำเภอหรือกิ่งอำเภอตามความจำเป็นและเหมาะสม ซึ่งแต่ละแห่งต้องไม่น้อยกว่า 500,000 บาท ต่อภัยพิบัติแต่ละครั้งหรือแต่ละเหตุการณ์ ทั้งนี้ ให้แจ้งกระทรวงการคลังทราบด้วย

ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติ การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติด้านการเกษตร

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.(2550 : 3-10) ได้กล่าวถึงระยะเวลาและวิธีการปฏิบัติ การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติด้านการเกษตร โดยมี 3 ช่วง ดังนี้

ช่วงที่ 1 ก่อนเกิดภัยพิบัติ

1. การประเมินสถานการณ์ ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ต้องวิเคราะห์ข้อมูลสภาพอากาศและปริมาณฝน ปริมาณน้ำ ข้อมูลดินและการใช้ประโยชน์ที่ดิน ข้อมูลการผลิตทางการเกษตร รวมทั้งข้อมูลพื้นที่เสี่ยงภัย และพื้นที่ที่เกิดภัยในอดีต เพื่อใช้ในการประเมินและเตรียมรับสถานการณ์ต่อไป พร้อมประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรที่ประกอบเกษตรกรรม ด้านต่าง ๆ มาขึ้นทะเบียนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2. การจัดทำแผนปฏิบัติการ

2.1 ด้านพืช

2.1.1 ให้สำนักงานเกษตรจังหวัดจัดทำแผนการประชาสัมพันธ์และการให้คำแนะนำทางวิชาการในการเพาะปลูกให้เหมาะสมกับฤดูกาลและปริมาณน้ำ ดังนี้

2.1.1.1 ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรติดตามรับฟังข่าวสารการพยากรณ์อากาศของกรมอุตุนิยมวิทยาอย่างใกล้ชิดทุกระยะ เพื่อเตรียมรับสถานการณ์ได้ทันที

2.1.1.2 ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเกษตรกรพิจารณาวางแผนติดตั้งเครื่องสูบน้ำเพื่อระบายน้ำ หรือทำคันกั้นน้ำตามความเหมาะสมและจำเป็น

2.1.1.3 ให้เจ้าหน้าที่ติดตามสถานการณ์การเพาะปลูกและออกเยี่ยมเกษตรกรในพื้นที่รับผิดชอบ เพื่อให้คำแนะนำในการดูแลรักษาพืชผล การติดตามเฝ้าระวังการระบาดของศัตรูพืชและวางแผนเก็บเกี่ยวผลผลิตก่อนกำหนดในกรณีจำเป็น เช่น การเก็บผลผลิตหนีน้ำโดยพิจารณาตลาดและความต้องการใช้ภายในท้องถิ่นเพื่อเป็นข้อมูลข่าวสารประกอบการตัดสินใจของเกษตรกรด้วย

2.1.1.4 ให้สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ และศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ตรวจสอบสภาพและซ่อมแซมเครื่องมืออุปกรณ์ครุภัณฑ์ ยานพาหนะ ให้อยู่ในสภาพที่จะใช้ปฏิบัติงานได้ทันทีที่เกิดภาวะฉุกเฉิน

2.1.2 กรมวิชาการเกษตร จัดทำแผนการเฝ้าระวังและเตือนภัยศัตรูพืชระบาดซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในระบบเฝ้าระวัง เตือนภัยศัตรูพืชของกรมวิชาการเกษตรเพื่อการพยากรณ์ศัตรูพืช กำหนดวิธีการจัดทำเขตพื้นที่เสี่ยงภัยของศัตรูพืช ทั้งนี้ ดำเนินงานร่วมกับกรมส่งเสริมการเกษตร โดยกรมวิชาการเกษตรดำเนินการเฝ้าระวัง เตือนภัย แนะนำการป้องกันกำจัดที่ถูกต้อง กรมส่งเสริมการเกษตรสำรวจพื้นที่ระบาดและช่วยเหลือเกษตรกรให้คำแนะนำและการปฏิบัติที่ถูกต้องในพื้นที่ระบาดผ่านศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล และประชาสัมพันธ์ เพื่อให้เกษตรกรทราบผ่านสื่อต่าง ๆ รวมทั้งแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบและถือปฏิบัติต่อไปการเตรียมการด้านโรคระบาดพืช ศัตรูพืช ดังนี้

2.1.2.1 กำหนดมาตรการป้องกันและเตือนภัยล่วงหน้า

2.1.2.2 สำรวจโรค แมลงศัตรูพืช รวมถึงสภาพนิเวศน์ทั่วไป ส่งรายงานไปยังสำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช กรมวิชาการเกษตร (เก็บข้อมูลทุกวัน)

2.1.2.3 วิเคราะห์ข้อมูลแหล่งของโรคและศัตรูพืชการเคลื่อนย้ายประชาสัมพันธ์ หากปริมาณของศัตรูพืชมากและไม่พบศัตรูธรรมชาติให้เกษตรกรลงสำรวจแปลงของตนในพื้นที่เสี่ยง แนะนำสารฆ่าแมลงที่ปลอดภัยและมีประสิทธิภาพ

2.1.2.4 การประชาสัมพันธ์ แจ้งเตือนการระบาดของศัตรูพืชแก่เกษตรกรและ
สื่อมวลชน

2.1.2.5 เก็บตัวอย่างศัตรูพืชในแหล่งระบาดและจำแนกชนิดศัตรูพืช

2.1.2.6 ประสานงานกับหน่วยงานในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง ติดตามสถานการณ์
ระบาด

2.1.2.7 ให้คำแนะนำในการป้องกันกำจัดที่เหมาะสมหรือฝึกอบรม

2.1.3. กรมการข้าว วิเคราะห์สถานการณ์การระบาดของศัตรูข้าวและภัยพิบัติ

เฝ้าระวังศัตรูข้าวและภัยพิบัติ ติดตามและรายงานสถานการณ์การระบาดของศัตรูข้าว สสำรวจเมล็ดพันธุ์ข้าวและจัดทำแผนการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวเพิ่มเติม พร้อมแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบและปฏิบัติต่อไป

3. การบริหารจัดการ

จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตรส่วนกลาง เพื่อเป็นหน่วยงานกลางในสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ภายใต้กำกับดูแลของคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติ เป็นหน่วยงานกลางในการบริหารจัดการการช่วยเหลือเกษตรกรและพื้นที่เกษตรกรรม ที่ได้รับความเสียหายในระดับกระทรวง โดยให้คณะอนุกรรมการอำนวยการศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติ ด้านการเกษตรควบคุม ดูแล และบริหารงานทั่วไป ในกิจการของศูนย์ฯ ในการติดตามสถานการณ์และวิเคราะห์ประเมินสถานการณ์ผลกระทบและความเสียหายทางการเกษตร รวมทั้งความต้องการช่วยเหลือ ทั้งนี้ ควบคุม กำกับ ติดตาม เร่งรัดการดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติ และการให้ความช่วยเหลือพื้นที่ประสบภัย ตลอดจนรายงานผลการปฏิบัติงานของศูนย์ฯ ให้คณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติทราบเป็นระยะ หมายเลขโทรศัพท์ 0 - 22280 - 7751-52 โทรสาร 0 - 2281 - 9401 E-mail : Disas@opsmoac.go.th สายด่วน 1170

ช่วงที่ 2 ขณะเกิดภัยพิบัติ

1. การติดตามสถานการณ์ ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร ส่วนกลางดำเนินการติดตามสถานการณ์และประมวลความเสียหายจากสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด กรมชลประทาน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมพัฒนาที่ดิน กรมการข้าว กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และเปิดรับเรื่องราวร้องทุกข์เกี่ยวกับภัยพิบัติด้านการเกษตร โดยสามารถติดต่อได้ทุกวันราชการ ตั้งแต่เวลา 8.30 น. ถึง 18.30 น. วันหยุดราชการ เวลา 10.00 น. - 16.00 น.

2. การประเมินและการสำรวจความเสียหาย

2.1 ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายรายงานสถานการณ์ภัยธรรมชาติเบื้องต้นทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านพืช ด้านประมง ด้านปศุสัตว์ ตามแบบ คชก.1 ส่งให้สำนักงานเกษตรอำเภอทันทีที่เกิดภัย

2.2 สำนักงานเกษตรอำเภอรายงานสถานการณ์ภัยธรรมชาติตามแบบ (คชก.1) ส่งสำนักงานเกษตรจังหวัดและนายอำเภอทันที หรือภายใน 24 ชั่วโมง เพื่อเตรียมการช่วยเหลือเบื้องต้น

2.3 สำนักงานเกษตรจังหวัด ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ประมงจังหวัด และปศุสัตว์จังหวัด ประมาณการมูลค่าความเสียหายที่จะบรรเทาความเดือดร้อนตามแบบรายงานสถานการณ์ภัยธรรมชาติ (คชก.1) และส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตรทางโทรสารหมายเลข 0 -2940 -7026 และสำเนาส่งสำนักงานประมงจังหวัด สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขต และสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด

3.การให้ความช่วยเหลือ (เบื้องต้น)

3.1. กรมชลประทาน ดำเนินการ

3.1.1. ปรับแผนการบริหารจัดการน้ำ รวมถึงจัดรอบเวรการใช้น้ำเพื่อลดผลกระทบปัญหาน้ำท่วมน้ำแล้ง

3.1.2. สนับสนุนเครื่องจักรเครื่องมือต่าง ๆ รวมทั้งเครื่องสูบน้ำ รถบรรทุกน้ำและเครื่องผลักดันน้ำเข้าช่วยเหลือพื้นที่ประสบภัย

3.1.3. เสริมประสิทธิภาพของอาคารชลประทาน โดยการเสริมความสูง และเพิ่มความแข็งแรงของระบบป้องกันน้ำท่วม รวมทั้งการปิดช่องทางน้ำหรือเปิดช่องทางน้ำให้ระบายน้ำได้มากขึ้น รวมทั้งเร่งซ่อมแซมอาคารชลประทานที่ชำรุดเป็นการชั่วคราวให้สามารถใช้งานได้ รวมถึงการก่อสร้างทำนบปิดกั้นน้ำเต็มรุกกล้าเข้ามาในพื้นที่การเกษตร

3.2. สำนักฝนหลวงและการบินเกษตร ดำเนินการปฏิบัติการฝนหลวงตามแผนปฏิบัติการตามสถานการณ์ต่าง ๆ หรือความต้องการของเกษตรกร

3.3. สำนักงานพัฒนาที่ดินเขตและสถานีพัฒนาที่ดิน ติดตามสถานการณ์ในพื้นที่จากข้อมูลการวิเคราะห์กำหนดพื้นที่ที่เสี่ยงต่อการเกิดภัย และมีการเฝ้าระวังเพื่อประชาสัมพันธ์แจ้งเตือนเกษตรกร

3.4. ปศุสัตว์จังหวัด ดำเนินการติดตามสถานการณ์การรายงานพยากรณ์อากาศจากกรมอุตุนิยมวิทยา ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเช่น กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรมชลประทาน พร้อมประชาสัมพันธ์แจ้งเตือนภัยกับเกษตรกรเพื่อป้องกันและแก้ไขเพื่อลดความสูญเสียให้น้อยที่สุด และดำเนินการอพยพย้ายสัตว์ไปที่ปลอดภัย ให้คำแนะนำดูแลสุขภาพสัตว์ รักษาสัตว์ป่วย สนับสนุนเสบียงสัตว์ กรณีโรคระบาดสัตว์ ขั้นตอนการดำเนินงานขณะเกิดโรคหรือสงสัยว่าเกิดโรค

3.4.1. การสอบสวนโรค โดยใช้แบบสอบสวนโรคเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล หากไม่ใช่โรคระบาดให้ยุติการสอบสวน หากใช่หรือสงสัยให้รายงานโรคเบื้องต้น รวมทั้งเก็บตัวอย่าง ซึ่รุ่ม ในกรณีที่เป็น โรคระบาดร้ายแรงห้ามเปิดผ้าซาก และดำเนินการสอบสวนโรคโดยละเอียด

3.4.2. การดำเนินการควบคุมโรคเต็มรูปแบบ โดยการประกาศเขตโรคระบาด มีการบังคับใช้กฎหมายและระดมกำลังหน่วยงานควบคุม โรคเฉพาะกิจ ดำเนินการควบคุม โรคเต็มรูปแบบ

3.4.3. ประสานขอกำลังสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3.5. กรมวิชาการเกษตร ระหว่างการเกิด โรคระบาดพืช

3.5.1. แจ้งสำนักงานเกษตรจังหวัด

3.5.2. ประกาศเป็นพื้นที่ระบาดของโรคแมลงศัตรูพืช

3.5.3. ให้คำแนะนำให้เกษตรกรกำจัดศัตรูพืชด้วยชีววิธี หากไม่สามารถยับยั้งได้ ให้คำแนะนำในการใช้สารเคมีอย่างปลอดภัยและมีประสิทธิภาพในพื้นที่ที่มีการระบาด

ช่วงที่ 3 การช่วยเหลือหลังการเกิดภัยพิบัติ

เมื่อสถานการณ์กลับคืนสู่สภาวะปกติแล้วได้กำหนดการดำเนินงาน แบ่งเป็นการช่วยเหลือเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนเป็นเงินและการช่วยเหลือเพื่อฟื้นฟูอาชีพหรือพื้นที่ ดังนี้

การช่วยเหลือเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนเป็นเงิน ให้ดำเนินการ โดยใช้หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2549 และหลักเกณฑ์วิธีการปฏิบัติปลีกย่อยเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือด้านการเกษตร ผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2549 ประกาศเมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2549 ยกเว้นกรณีการช่วยเหลือโรคระบาดสัตว์ต้องใช้พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2542) และการช่วยเหลือเรือประมงต้องใช้ระเบียบ

กรมประมงว่าด้วยการจ่ายเงินช่วยเหลือเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำหรือชาวประมงที่ประสบภัย พ.ศ. 2541

1. การใช้งบกลางของราชการให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้ทันภายใน 3 เดือน นับแต่วันที่เกิดภัย ระดับอำเภอ นายอำเภอมีอำนาจอนุมัติจ่ายเงินทรงราชการตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัด แต่ละจังหวัดมอบหมาย ระดับจังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจอนุมัติจ่ายเงินทรงราชการ วงเงิน 50 ล้านบาท ต่อภัยพิบัติแต่ละครั้งหรือแต่ละเหตุการณ์ และระดับกระทรวงปลัดกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ มีอำนาจอนุมัติจ่ายเงินทรงราชการ วงเงิน 50 ล้านบาท ต่อภัยพิบัติแต่ละครั้ง หรือแต่ละเหตุการณ์

ถ้าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ความช่วยเหลือตามหลักเกณฑ์ของทางราชการไปแล้ว ไม่ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ช่วยเหลือซ้ำอีก เว้นแต่การจ่ายเงินนั้น ยังไม่เป็นไปตามอัตราความช่วยเหลือที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนดให้เกษตรกรทั้งหมดให้ หน่วยงานที่รับผิดชอบพิจารณาดำเนินการช่วยเหลือในส่วนที่ยังขาดอยู่ด้วยความรวดเร็ว และระบุ ไว้ท้ายรายงานการประชุมคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติระดับอำเภอหรือ จังหวัด (ก.ช.ภ.อ./กอ. หรือ ก.ช.ภ.จ.) ที่เสนอขออนุมัติด้วย

2. การขอใช้เงินงบกลาง จากคณะรัฐมนตรีหรือสำนักงบประมาณ กรณีจังหวัดขอรับการ สนับสนุนงบกลาง จังหวัดจะต้องระบุเหตุผลความเป็นไป ในรายงานการประชุมคณะกรรมการให้ ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติระดับจังหวัด (ก.ช.ภ.จ.) ดังนี้

2.1. ให้ระบุวันที่เกิดและสิ้นสุดภัย จำนวนเกษตรกร ความเสียหาย และวงเงินที่ขอรับ ความช่วยเหลือให้ชัดเจน รวมทั้งสาเหตุที่ไม่สามารถขอขยายระยะเวลาและวงเงิน

2.2. ให้รายงานปัญหาอุปสรรคการดำเนินการที่ไม่สามารถใช้งบกลางของราชการได้ เช่น เงินทรงราชการในอำนาจผู้ว่าราชการจังหวัด ไม่เพียงพอเนื่องจากใช้ไปด้านใดบ้างหรือ เหตุผลความจำเป็นอื่น

2.3. การช่วยเหลือจะต้องเป็นการบรรเทาความเดือดร้อนเป็นเงินให้กับเกษตรกรเท่านั้น

2.4. จังหวัดจะต้องจัดส่งเอกสารหลักฐานในการขอใช้เงินงบกลางภายในระยะเวลา 4 เดือน นับแต่วันที่เกิดภัย หากดำเนินการล่าช้ากว่าที่กำหนดไว้ ให้ชี้แจงเหตุผลประกอบการ พิจารณาของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ด้วย แต่ต้องไม่ล่าช้าเกินกว่า 6 เดือน นับแต่วันที่เกิดภัย หากเกินระยะเวลาที่กำหนดให้หน่วยงานตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงและรายงาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทราบ

ทั้งนี้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จะดำเนินการให้ความช่วยเหลือโดยขอใช้เงินงบกลาง จากคณะรัฐมนตรี โดยใช้หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินทดรอง ราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2549 และหลักเกณฑ์วิธีการปฏิบัติปลีกย่อยเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือด้านการเกษตร ผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2549 ประกาศเมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2549 โดยอนุโลม

ขั้นตอนและระยะเวลาการปฏิบัติการช่วยเหลือ กรณีขอใช้เงินทดรองราชการ

1. การสำรวจความเสียหาย ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 30 วัน นับแต่วันที่เกิดภัยมี วิธีการปฏิบัติ ดังนี้

1.1. เกษตรกรผู้ได้รับความเสียหาย และประสงค์จะขอรับการช่วยเหลือแจ้งยืนยัน ความประสงค์เพื่อขอรับการช่วยเหลือด้วยตนเอง พร้อมลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐานตามแบบยื่น ความจำนงขอรับการช่วยเหลือ (กษ. 01) ณ จุดรับบริการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยระดับตำบล ที่จังหวัดกำหนด

1.2. ผู้ใหญ่บ้านหรือกำนันหรือนายก อบต. หรือ นายกเทศมนตรี ประจำท้องที่ต้อง พิจารณาและลงชื่อรับรองความเสียหายในแบบ กษ. 01 เพื่อเป็นการตรวจสอบข้อเท็จจริง

1.3. เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอ เจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้านปศุสัตว์และด้าน ประมงอำเภอที่ได้รับมอบหมายปฏิบัติหน้าที่ทำการตรวจสอบเกษตรกรว่าได้ขึ้นทะเบียนเกษตรกร ไว้กับหน่วยงานที่รับผิดชอบ และเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ทางราชการกำหนดในการให้ความ ช่วยเหลือหรือไม่ รวมทั้งประเมินความเสียหายแบบ กษ. 01 โดยพิจารณาอัตราการให้ความ ช่วยเหลือตามระเบียบ หรือข้อกำหนดของทางราชการและคำนวณเป็นมูลค่าที่จะให้การช่วยเหลือ พร้อมลงนามรับรองการประเมินความเสียหายดังกล่าว

1.4. สำนักงานเกษตรอำเภอบันทึกข้อมูลแบบ กษ. 01 เข้าโปรแกรมระบบรายงานภัย ธรรมชาติและการให้ความช่วยเหลือ และดำเนินการประมวลรวบรวมและจัดทำข้อมูลในภาพรวม ตามแบบประมวลรวบรวมการช่วยเหลือรายหมู่บ้าน(กษ. 02)พร้อมลงนามรับรองและนำไปปิด ประกาศ

2. นำเสนอ ก.ช.ภ.อ.พิจารณา ภายใน 40 วัน นับแต่วันที่เกิดภัย โดยสำนักงานเกษตรอำเภอ นำแบบประมวลรวบรวมการช่วยเหลือรายหมู่บ้าน (กษ. 02) แบบคำขอจัดสรรงบประมาณสรุป ระดับตำบล (กษ 02) และแบบคำขอจัดสรรงบประมาณสรุประดับอำเภอ (กษ.02) เสนอ คณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติอำเภอ / กิ่งอำเภอ (ก.ช.ภ.อ./กอ.) พิจารณาให้ ความเห็นชอบ และให้ผู้รับผิดชอบด้านประมงและปศุสัตว์เข้าร่วมประชุมและชี้แจงด้วย

3. นำเสนอ ก.ช.ภ.จ.พิจารณา ภายใน 10 วัน นับแต่วันที่ผ่านการพิจารณาของ ก.ช.ภ.อ. โดยสำนักงานเกษตรจังหวัด ประมงจังหวัด และปศุสัตว์จังหวัด จัดทำแบบคำขอจัดสรรงบประมาณ (กษ. 03) เสนอคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติจังหวัด (ก.ช.ภ.จ.) พิจารณาให้ความเห็นชอบ และเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาอนุมัติเงินอุดหนุนโครงการในอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด

4. จังหวัดนำเสนอกรมส่งเสริมการเกษตร ภายใน 10 วัน นับแต่วันที่ผ่านการพิจารณาของ ก.ช.ภ.จ. ในกรณีที่ใช้จ่ายเงินอุดหนุนโครงการในอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วไม่เพียงพอให้จังหวัดรวบรวมเอกสาร รายละเอียดการขอใช้เงินอุดหนุนโครงการในอำนาจปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

5. กรมส่งเสริมการเกษตรนำเสนอกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ภายใน 10 วัน นับแต่วันที่ ได้รับแจ้งจากจังหวัด โดยกรมตรวจสอบเอกสาร รายละเอียดการขอใช้เงินอุดหนุนโครงการในอำนาจปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

6. ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พิจารณาอนุมัติเงินอุดหนุนโครงการ ภายใน 10 วัน นับแต่วันที่ ได้รับแจ้งจากกรมส่งเสริมการเกษตร และสำนักแผนงานและโครงการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตรวจสอบเอกสาร รายละเอียดการขอใช้เงินอุดหนุนโครงการในอำนาจปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

หลักเกณฑ์วิธีการปลักย่อยเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือด้านการเกษตรผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2552

กรมส่งเสริมการเกษตร. (2552 : 2) ระบุว่ากระทรวงเกษตรและสหกรณ์ การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติปลักย่อยเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือด้านการเกษตร ผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น จึงได้ปรับอัตราการให้ความช่วยเหลือด้านการเกษตร ดังนี้

1. ข้าว จากอัตราไร่ละ 414 บาท เป็นอัตราไร่ละ 606 บาท
2. พืชไร่ จากอัตราไร่ละ 579 บาท เป็นอัตราไร่ละ 837 บาท
3. พืชสวนและอื่นๆ จากอัตราไร่ละ 786 บาท เป็นอัตราไร่ละ 912 บาท

หลักเกณฑ์นี้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2551 เป็นต้นไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษางานวิจัยเพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์หัวข้อการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ของสำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2550 มีงานวิจัยที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน เพื่อสนับสนุนความมุ่งหมายของงานวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

ศิริศักดิ์ สิงหพรพงศ์ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของเกษตรกร ต่อการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติ(กรณีอุทกภัย) โดยการจ่ายค่าชดเชยความเสียหายของทางราชการเป็นเงินสด ปี 2545 ในจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่าในภาพรวมเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติเห็นด้วยในระดับมาก เกษตรกรเห็นด้วยมากกับการที่เจ้าหน้าที่ได้นำเอกสารสำคัญรับเงิน(กษ 04)ไปส่งให้ที่หมู่บ้าน สำนักงานเกษตรอำเภอ ที่ว่าการอำเภอและท้องที่การบริหารส่วนตำบล ความเหมาะสมของสถานที่ปิดประกาศรายชื่อเกษตรกรผู้ประสบภัย (กษ. 02/1 , กษ.02) โดยเกษตรกรเห็นว่าควรคิดประกาศรายชื่อดังกล่าวที่บ้านผู้ใหญ่บ้าน ความเหมาะสมของสถานที่จ่ายเงินชดเชย โดยเกษตรกรเห็นว่าสถานที่เหมาะสมคือในหมู่บ้าน ช่วงเวลาในการคิดประกาศรายชื่อเกษตรกรเป็นเวลา 3 วัน สำหรับประเด็นที่เกษตรกรมีความคิดเห็นในระดับน้อย 2 ประเด็น คือ ค่าชดเชยความเสียหายต่อไร่ โดยเกษตรกรเห็นด้วยน้อยกว่าราคาที่ทางราชการกำหนด ตามลำดับดังนี้ พืชสวน/พืชผัก พืชไร่ และ ข้าวจำนวนเงินที่ชดเชยคุ้มค่ากับความเสียหาย

กมล อินวิเชียร (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติ (ฝนทิ้งช่วง) ปี 2547 จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ร้อยละ 69 ประสบภัยธรรมชาติ (ฝนทิ้งช่วง) เดือน กันยายน ร้อยละ 42.1 เคยได้รับความเสียหายจากภาวะฝนทิ้งช่วงในปี 2544 สำหรับด้านความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ (ฝนทิ้งช่วง) เป็นเงินสด จากจำนวน 18 ประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมาก จำนวน 12 ประเด็น ที่สำคัญเช่น การสำรวจความเสียหาย ควรกระทำให้เสร็จภายในหนึ่งเดือน หลังเกิดภัยและการรับเงินชดเชยค่าเสียหายเป็นเงินสด อยู่ในระดับน้อยจำนวน 6 ประเด็น เช่น การรับเงินชดเชยค่าเสียหายโดยวิธีโอนเข้าบัญชีเกษตรกร ด้านความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ จากจำนวน 11 ประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมากจำนวน 5 ประเด็น ที่สำคัญ เช่น การได้รับความช่วยเหลือเป็นเงินสดแทนการช่วยเหลือปัจจัย การผลิตและเจ้าหน้าที่นำแบบยื่นความจำนงขอรับการช่วยเหลือเป็นเงินสด ไปแจกจ่ายถึงในหมู่บ้านและอยู่ในระดับน้อย 6 ประเด็น เช่น ต้องเดินทางไปปรับเงินด้วยตนเอง ณ ที่ว่าการอำเภอ

จุฬาลักษณ์ มณีจันทร์ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติ ปี 2546 เป็นเงินสดด้านพืชอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี พบว่าเกษตรกรปลูกข้าวมีพื้นที่เสียหายจากภัยธรรมชาติ เฉลี่ยครัวเรือนละ 21.3 ไร่ เกษตรกรจะปลูกข้าวในเดือนพฤษภาคม - มิถุนายน ซึ่งพื้นที่ปลูกข้าวได้รับความเสียหายจากภัยธรรมชาติในเดือนกันยายน เกษตรกรได้รับการช่วยเหลือเป็นเงินสดหลังจากเกิดภัยธรรมชาติปี 2546 หลังจากนั้นประมาณ 6 เดือน เงินที่ได้รับชดเชยจากพื้นที่ปลูกข้าวที่เสียหาย เฉลี่ยครัวเรือนละ 2,653 บาท ผลการศึกษาปัญหาอุปสรรคในการรับการช่วยเหลือประเด็นที่อยู่ในระดับมาก 3 ประเด็น ได้แก่ การได้รับเงินช่วยเหลือช้า ค่าชดเชยความเสียหายต่อไร่ของข้าวน้อยเกินไป และขาดความรู้ในการปลูกพืชเพื่อหลีกเลี่ยงอุทกภัย สำหรับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือเป็นเงินสด ผลการศึกษาจำนวน 21 ประเด็น ในภาพรวมพบว่า เกษตรกรเห็นด้วยในระดับน้อย โดยเห็นด้วยในระดับมาก 8 ประเด็น เห็นด้วยน้อย 5 ประเด็น และไม่เห็นด้วย 7 ประเด็น ประเด็นที่เห็นด้วยมากที่สุดเรียงตามลำดับ ได้แก่ การช่วยเหลือเป็นเงินสด การจ่ายเงินให้จ่ายในลักษณะเงินสด และการให้เจ้าหน้าที่นำแบบ กษ. 04 ไปให้เกษตรกรที่ในหมู่บ้าน ข้อเสนอแนะ รัฐควรเน้นการช่วยเหลือเกษตรกรควรดำเนินการให้รวดเร็วทันต่อฤดูกาล การจ่ายค่าชดเชยความเสียหายต่อไร่ควรเพิ่มให้มากกว่าที่ได้รับอยู่ปัจจุบัน และควรมีการส่งเสริมให้ความรู้ในด้านการปลูกพืชเพื่อหลีกเลี่ยงอุทกภัยแก่เกษตรกร

นวลปรางค์ ขัตตุกุล (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติต่อการจ่ายค่าชดเชยความเสียหายของทางราชการเป็นเงินสด ปี 2545 ตำบลกัลป์ตา อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า พื้นที่เสียหายเฉลี่ย 5.23 ไร่/ราย และช่วงเวลาที่นาข้าวได้รับความเสียหายประมาณเดือนตุลาคม เมื่อฤดูประวัตความเสียหายของข้าวจากภัยธรรมชาติ ย้อนหลัง 5 ปี (พ.ศ.2540-2544) พบว่าข้าวได้รับความเสียหาย 1 - 5 ครั้ง การได้รับความช่วยเหลือหลังจากเกิดภัยธรรมชาติประมาณ 7 เดือน ส่วนสถานที่ในการจ่ายเอกสารรับเงิน(กษ.04) และสถานที่รับเงินช่วยเหลือส่วนใหญ่ คือ ที่ว่าการอำเภอ และเกษตรกรทุกรายได้รับความช่วยเหลือเป็นเงินสด โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น เงินที่ได้รับเกษตรกรส่วนใหญ่นำไปซื้อปัจจัยการผลิตและอื่น ๆ ด้านปัญหาในภาพรวมเกษตรกรมีปัญหาในระดับมาก 2 ประเด็น คือ เกษตรกรขาดความรู้ในเรื่องการปลูกพืชเพื่อหลีกเลี่ยงภัยธรรมชาติ และค่าชดเชยของข้าวต่อไร่น้อยเกินไป ส่วนปัญหาน้อย คือ การสำรวจของเจ้าหน้าที่มีความล่าช้า ความคิดเห็นต่อการช่วยเหลือของทางราชการเป็นเงินสดในภาพรวมเกษตรกรเห็นด้วยในระดับมาก ส่วนข้อเสนอแนะของเกษตรกรส่วนใหญ่เสนอให้รัฐให้ความรู้แก่เกษตรกร ในเรื่องการปลูกพืชเพื่อหลีกเลี่ยงภัยธรรมชาติ และปรับค่าชดเชยความเสียหายให้เหมาะสม ตลอดจนทั้งการจ่ายค่าชดเชยเป็นเงินสดควบคู่กับปัจจัยการผลิต

ณฤดี วรรณโณมิต (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติ ต่อการจ่ายค่าชดเชยความเสียหายของทางราชการเป็นเงินสด ปี 2545 ในตำบลปะเคียบ อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ช่วงเวลาที่เกษตรกรทำนาและได้รับความเสียหายประมาณเดือนกันยายน พื้นที่เสียหายเฉลี่ย 11.32 ไร่/ราย เมื่อดูประวัติความเสียหายจากภัยธรรมชาติของการทำนา (ย้อนหลัง 5 ปี ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2540 - พ.ศ. 2544) เกษตรกรทุกรายพบกับความเสียหาย การได้รับความช่วยเหลือหลังจากเกิดภัยธรรมชาติประมาณ 7 เดือน ส่วนสถานที่ในการจ่ายเอกสารรับเงิน (กษ. 04) คือ ที่ว่าการอำเภอ และสถานที่รับเงินช่วยเหลือส่วนใหญ่รับที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เกษตรกรทุกรายได้รับความช่วยเหลือเป็นเงินสด โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆ ทั้งสิ้น เงินที่ได้รับเกษตรกรส่วนใหญ่นำไปซื้อปัจจัยการผลิตและของใช้ประจำวันอื่นๆ เกษตรกรมีปัญหาในระดับมาก คือ ค่าชดเชยความเสียหาย / ไร่ของข้าว (ไร่ละ 243 บาท)น้อยเกินไปปัญหาในระดับน้อย เกษตรกรขาดความรู้ในเรื่องการปลูกพืชเพื่อหลีกเลี่ยงภัยธรรมชาติ ความคิดเห็นต่อการช่วยเหลือของทางราชการเป็นเงินสด ในภาพรวมเกษตรกรเห็นด้วยในระดับมาก เกษตรกรส่วนใหญ่เสนอให้รัฐช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติอย่างรวดเร็ว และทั่วถึง ข้อเสนอแนะคือ ทางราชการควรปรับค่าชดเชยความเสียหายให้เหมาะสม ตลอดจนให้ความรู้แก่เกษตรกรในเรื่องการปลูกพืชเพื่อหลีกเลี่ยงภัยธรรมชาติ และมีความรวดเร็วในการจ่ายค่าชดเชยเป็นเงินสด

วราวุธ จินคากุล (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติต่อการให้ความช่วยเหลือเป็นเงินสดของทางราชการ ในจังหวัดสุรินทร์ ปี 2546 พบว่า เกษตรกรทุกรายใช้น้ำฝนเป็นแหล่งน้ำหลักในการทำนา เกษตรกรบางรายมีกิจกรรมในภาคเกษตรกรรมมากกว่า 1 กิจกรรม แต่ทุกรายมีกิจกรรมในภาคเกษตรกรรม คือทำนา ร้อยละ 32.5 ปลูกข้าวในเดือนมิถุนายน เกษตรกรมีพื้นที่ปลูกข้าวเฉลี่ย 24.77 ไร่ โดยเกษตรกรส่วนใหญ่ ที่ปลูกข้าวได้รับความเสียหายในเดือนสิงหาคม มีพื้นที่ปลูกข้าวได้รับความเสียหายเฉลี่ย 13.52 ไร่ การให้ความช่วยเหลือของทางราชการและปัญหาในการได้รับความช่วยเหลือ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 57.1 ได้รับความช่วยเหลือหลังจากประสบภัยภายใน 6 เดือน เกษตรกรได้รับเงินช่วยเหลือเฉลี่ย 3,285.36 บาท เกษตรกรร้อยละ 39.6 รับเอกสารสำคัญรับเงิน (กษ. 04) ณ ที่ว่าการอำเภอ ร้อยละ 63.0 รับเงินชดเชยที่ว่าการอำเภอ ส่วนใหญ่รับเงินช่วยเหลือเป็นเงินสด ร้อยละ 44.8

บุญพร้อม สารพันธ์ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือเกษตรกร ผู้ประสบภัยธรรมชาติ ปี 2546 เป็นเงินสดด้านพืช อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี พบว่าพื้นที่ปลูกข้าวได้รับความเสียหายในเดือนกันยายน พืชที่ได้รับความเสียหายจากภัยธรรมชาติย้อนหลัง 3 ปี มีเฉพาะข้าวเท่านั้น การช่วยเหลือเป็นเงินสดหลังจากเกิดภัยธรรมชาติ ใช้เวลาประมาณ 6 เดือน พื้นที่เสียหายของข้าวที่ได้รับการช่วยเหลือจากราชการเป็นเงินสด เฉลี่ย 8.5 ไร่

โดยได้รับเงินชดเชยเฉลี่ย 1,986.3 บาท ร้อยละ 73.9 รับ กษ. 04 โดยเจ้าหน้าที่นำไปให้ที่หมู่บ้าน ร้อยละ 88.3 รับเงินค่าชดเชยที่ที่ว่าการอำเภอ ร้อยละ 55.0 นำเงินที่ได้จากการชดเชยไปซื้อปัจจัยการผลิตและอื่นๆ ปัญหาอุปสรรคที่อยู่ในระดับมากได้แก่ ได้รับเงินช่วยเหลือช้า ขาดความรู้ในการปลูกพืชเพื่อหลีกเลี่ยงอุทกภัย และค่าชดเชยความเสียหายต่อไร่ของข้าวน้อยเกินไป ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือที่อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ได้แก่ การรับเป็นเงินสดมีความสะดวกรวดเร็ว การจ่าย กษ. 04 โดยเจ้าหน้าที่นำไปให้ที่หมู่บ้าน สถานที่ติดประกาศ กษ. 02 อยู่ที่ศาลากลางบ้าน หรือบ้านผู้ใหญ่บ้าน การจ่ายเงินชดเชยในหมู่บ้านและเกษตรกรควรปลูกพืชอื่นเพื่อลดความเสียหายจากอุทกภัย ข้อเสนอแนะจากการวิจัย ควรมีการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมซ้ำซากในพื้นที่แบบบูรณาการ ร่วมกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีการสำรวจสภาพพื้นที่ทางกายภาพ และชีวภาพอย่างจริงจัง โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการสำรวจและนำข้อมูลที่ได้มาจัดทำเป็นแผนพัฒนาและจัดการภัยธรรมชาติของตำบล และควรส่งเสริมให้ความรู้เกษตรกรเกี่ยวกับการจัดการฟาร์ม การวางแผนฟาร์ม และการทำการเกษตรที่ลดความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติ

อัญชลี บุญมี (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติต่อการจ่ายค่าชดเชยความเสียหายของทางราชการเป็นเงินสด ปี 2545 ตำบลดงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่าเกษตรกรมีพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ยครัวเรือนละ 20.55 ไร่ พื้นที่ทำนาโดยรวมเป็นที่ลุ่มอาศัยน้ำฝนเพียงอย่างเดียว และทำนาโดยวิธีปักดำ ช่วงเวลาที่เกษตรกรทำนาและที่ได้รับความเสียหายในช่วงเดือนสิงหาคม - ตุลาคม พื้นที่เสียหายเฉลี่ย 7.07 ไร่/ราย ช่วงเวลาที่นาข้าวได้รับความเสียหายประมาณเดือนกันยายน การได้รับความช่วยเหลือหลังจากเกิดภัยธรรมชาติประมาณ 7 เดือน เกษตรกรทุกรายได้รับการช่วยเหลือเป็นเงินสด โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆ และส่วนใหญ่นำเงินที่ได้รับไปซื้อปัจจัยการผลิตของใช้อื่นๆ เกษตรกรมีปัญหาในระดับมากคือ ขาดความรู้ในเรื่องการปลูกพืชเพื่อหลีกเลี่ยงภัยธรรมชาติ ความคิดเห็นต่อการช่วยเหลือของทางราชการเป็นเงินสด เกษตรกรเห็นด้วยในระดับมาก ส่วนข้อเสนอแนะ ให้รัฐช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติอย่างรวดเร็ว และทางราชการควรให้ความรู้แก่เกษตรกรในเรื่องการปลูกพืชหลีกเลี่ยงภัยธรรมชาติพร้อมปรับเพิ่มค่าชดเชยความเสียหายต่อไร่ให้มีความเหมาะสม

สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการใช้สถานที่ทำการกักกัน/ผู้ใหญ่บ้าน/ศาลากลางหมู่บ้านเป็นสถานที่ติดประกาศรายชื่อเกษตรกรผู้ขอรับความช่วยเหลือจากส่วนราชการ เห็นด้วยที่ส่วนราชการเข้าไปให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติในหมู่บ้าน เช่นการนำเอกสารสำคัญรับเงินไปให้เกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติในหมู่บ้าน การจ่ายเงินช่วยเหลือในหมู่บ้าน การสำรวจความเสียหาย ต้องดำเนินการให้เสร็จภายในหนึ่งเดือน การให้ความช่วยเหลือควรจ่ายเป็นเงินสดโดยไม่ต้องโอน

เข้าบัญชีผู้ประสบภัยพิบัติ และไม่เห็นด้วยในประเด็นการให้ความช่วยเหลือล่าช้า อัตราค่าความช่วยเหลือต่อไร่ต่ำ เกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติต้องการให้ส่วนราชการแก้ไขปัญหาพื้นที่ประสบภัยพิบัติซ้ำจากแบบบูรณาการ โดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสำรวจข้อมูล และนำข้อมูลที่ได้ไปจัดทำแผนพัฒนา พร้อมทั้งให้ส่วนราชการให้ความรู้แก่เกษตรกรเรื่องการปลูกพืชเพื่อลดความเสี่ยงภัยพิบัติ อย่างไรก็ตามในมุมมองของเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัตีย่อมต้องการได้รับความช่วยเหลือที่รวดเร็วและคุ้มค่ากับการลงทุน แต่หากพิจารณาจากข้อเท็จจริงของส่วนราชการที่มีหน้าที่ในการให้ความช่วยเหลือซึ่งมีปัญหาในทางปฏิบัติหลายด้าน เช่น มีบุคลากรน้อยไม่สามารถตรวจสอบพื้นที่เสียหายที่มีจำนวนมากให้เสร็จสิ้น โดยเร็วได้ หรือแม้แต่อัตราค่าความช่วยเหลือที่เกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติมองว่าต่ำเกินไปไม่คุ้มกับการลงทุน แต่ส่วนราชการมองว่าเป็นการช่วยเหลือเพื่อบรรเทาความเดือดร้อน ไม่ใช่ค่าชดเชยความเสียหายแต่อย่างใด และนอกจากนี้การปฏิบัติงานของส่วนราชการยังมีภาวะเบี่ยงและขั้นตอนในการปฏิบัติงานอีกมาก ทั้งนี้ก็เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้ประสบภัยพิบัตินั่นเอง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของสำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2550 และเพื่อให้ผลการวิจัยบรรลุวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ เกษตรกรที่ได้รับความเสียหายที่เกิดจากภัยพิบัติ ปี 2550 และได้รับความช่วยเหลือจากสำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 9 อำเภอ รวม 6,647 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มตัวอย่างจากประชากรโดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ ทาโร ยามาเน (Taro Yamane):1976 ที่ระดับความเชื่อมั่น 95.5% ความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ จะได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 378 คน แล้วทำการสุ่มตัวอย่างให้กระจายไปยังอำเภอต่าง ๆ ตามสัดส่วนโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ที่	อำเภอ	จำนวนเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติ(ราย)	กลุ่มตัวอย่าง (ราย)
1	ลำปลายมาศ	707	40
2	นางรอง	142	8
3	คูเมือง	696	40
4	บ้านใหม่ไชยพจน์	691	39
5	โนนดินแดง	4	1
6	พุทไธสง	1,531	87
7	สตึก	1,641	93

ตาราง 1 (ต่อ)

ที่	อำเภอ	จำนวนเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติ(ราย)	กลุ่มตัวอย่าง (ราย)
8	โนนสุวรรณ	17	1
9	แคนคง	1,218	69
	รวม	6,647	378

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ลักษณะเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัย ได้ศึกษามาจากตำราและการรวบรวมเอกสาร โดยจัดทำแบบสอบถามขึ้นเอง แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับสถานการณ์ทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ และระดับการศึกษา โดยมีลักษณะเป็นคำถามตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของสำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2550 ใน 3 ช่วง คือ ช่วงก่อนเกิดภัยพิบัติ ช่วงเกิดภัยพิบัติ และช่วงการช่วยเหลือหลังเกิดภัยพิบัติ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด (Open Form) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมนอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้วในข้อคำถามตอนที่ 2

2. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร บทความและรายงานการวิจัยเกี่ยวกับแนวคิดและหลักเกณฑ์ในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของสำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2550

2.2 นำข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้ามาสร้างแบบสอบถาม

2.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาและตรวจสอบความถูกต้องแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

2.4 นำเสนอร่างแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ และคณะกรรมการควบคุมภาคินิพนธ์ ทำการตรวจสอบ เพื่อให้ได้คำถามที่ครอบคลุม ตรงสภาพความเป็นจริงเป็นการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาซึ่งผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือมีจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย

2.4.1 นายศานติ นิกขอบ เกษตรและสหกรณ์จังหวัดบุรีรัมย์

2.4.2 นายสมบูรณ์ ชารัมย์ เกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ สำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์

2.4.3 นายกิ่งสตาล สวัสดิ์ชัย นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ สำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์

2.5 นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบ แก้ไข จากผู้เชี่ยวชาญ และคณะกรรมการควบคุมภาคินพนธ์ ทำการตรวจสอบ มาปรับปรุงแก้ไขและเสนอให้คณะกรรมการควบคุมภาคินพนธ์พิจารณาอีกครั้ง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

2.6 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติในเขตอำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ตัวอย่าง และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถาม .9309 ซึ่งมีค่าสูงผ่านเกณฑ์สามารถนำไปใช้ในการวิจัยได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ส่งถึงเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. เกษตรจังหวัดบุรีรัมย์แจ้งเกษตรอำเภอที่เกี่ยวข้องเพื่อขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่าง
3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปยังสำนักงานเกษตรอำเภอ เพื่อแจกจ่ายไปยังกลุ่มตัวอย่าง และกำหนดวันรับคืน โดยส่งแบบสอบถามคืนได้ที่สำนักงานเกษตรอำเภอ
4. ผู้วิจัยไปรวบรวมแบบสอบถามที่สำนักงานเกษตรอำเภอด้วยตนเอง
5. แบบสอบถามจำนวน 378 ชุด เก็บรวบรวมได้จำนวน 378 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามทุกฉบับประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามที่เกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ ทาร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอเป็นตารางแสดงจำนวนร้อยละ

ตอนที่ 2 การศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติแบ่งเนื้อหาแบ่งออกเป็น 3 ช่วง ประกอบด้วย 1. ช่วงก่อนเกิดภัยพิบัติ 2. ช่วงเกิดภัยพิบัติ และ 3. ช่วงการช่วยเหลือหลังเกิดภัยพิบัติ วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วแปลผลตามเกณฑ์ตัดสินการวิเคราะห์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 111)

คะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
4.51-5.00	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3.51-4.50	เห็นด้วย
2.51-3.50	ไม่แน่ใจ
1.51-2.50	ไม่เห็นด้วย
1.00-1.50	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ เป็นคำถามปลายเปิด นำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกัน แล้วแจกแจงความถี่ ร้อยละ เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ทั้งฉบับโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)
2. สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้
 - 2.1 ร้อยละ (Percentage)
 - 2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)
 - 2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ของสำนักงานเกษตร
จังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2550 ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ใช้ สัญลักษณ์ตามสถิติที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย
S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการ โดยใช้โปรแกรมทางสถิติ ทำการวิเคราะห์
จำแนกผลการวิเคราะห์เป็น 3 ตอนดังนี้

1. สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของสำนักงานเกษตรจังหวัด
บุรีรัมย์ ปี 2550
3. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ทำการวิเคราะห์
และจำแนกผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ปรากฏดังตาราง 2 - 9 ดังนี้

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ

สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
เพศชาย	251	66.40
เพศหญิง	127	33.60
รวม	378	100

จากตาราง 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 251 คน คิดเป็นร้อยละ 66.40 และเป็นเพศหญิงจำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 33.60

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ

สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	6	1.59
30 - 40 ปี	77	20.37
41 - 50 ปี	130	34.39
51 - 60 ปี	129	34.13
61 ปีขึ้นไป	36	9.52
รวม	378	100

จากตาราง 3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 34.39 รองลงมา มีอายุระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 34.13 และ ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนน้อยที่สุดมีอายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็น ร้อยละ 1.59

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา

สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	275	72.80
มัธยมศึกษาตอนต้น	53	14.00
มัธยมศึกษาตอนปลาย	30	7.90
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	16	4.20
ปริญญาตรี	4	1.10
รวม	378	100

จากตาราง 4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 275 คน คิดเป็นร้อยละ 72.80 รองลงมาจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 14.00 และผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนน้อยที่สุดจบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.10

ตาราง 5 จำนวนและร้อยละสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามกิจกรรมนอกระบบการเกษตร

สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กิจกรรม		
ค้าขาย	20	5.30
รับราชการ	4	1.05
รับจ้าง	266	70.37
อื่นๆ (ทำการเกษตรอย่างเดียว)	88	23.28
รวม	378	100

จากตาราง 5 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่รับจ้าง จำนวน 266 คน คิดเป็นร้อยละ 70.37 รองลงมาทำการเกษตรอย่างเดียว จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 23.28 และผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนน้อยที่สุดรับราชการ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.05

ตาราง 6 จำนวนและร้อยละสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน

สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
สมาชิกในครัวเรือน		
2-3 คน	198	52.38
4-5 คน	159	42.06
6 คนขึ้นไป	21	5.56
รวม	378	100

จากตาราง 6 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสมาชิกในครัวเรือน 2-3 คน จำนวน 198 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 52.38 และผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนน้อยที่สุดมีสมาชิกในครัวเรือน 6 คนขึ้นไป จำนวน 21 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 5.56

ตาราง 7 จำนวนและร้อยละสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามจำนวนแรงงานในครัวเรือน

สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
สมาชิกในครัวเรือน		
2-3 คน	295	78.04
4-5 คน	79	20.90
6 คนขึ้นไป	4	1.06
รวม	378	100

จากตาราง 7 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีจำนวนแรงงานในครัวเรือน 2-3 คน จำนวน 295 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 78.04 และผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนน้อยที่สุดมีแรงงานในครัวเรือน 6 คนขึ้นไป จำนวน 4 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 1.06

ตาราง 8 จำนวนและร้อยละสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกการเป็นสมาชิกกลุ่ม

สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การเป็นสมาชิกกลุ่ม		
1. สหกรณ์การเกษตร	41	10.84
2. ลูกค้า ธกส.	285	75.40
3. กลุ่มเกษตรกร	32	8.47
4. กลุ่มอื่นๆ	20	5.29
รวม	378	100

จากตาราง 8 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้า ธกส. จำนวน 285 คน คิดเป็นร้อยละ 75.40 รองลงมาเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตร จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 10.84 และผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนน้อยที่สุดเป็นสมาชิกกลุ่มส่งเสริมกลุ่มอาชีพอื่นๆ จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 5.29

ตาราง 9 จำนวนและร้อยละของขนาดพื้นที่การเกษตร

ขนาดพื้นที่การเกษตร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 10 ไร่	25	6.60
10 – 20 ไร่	150	39.70
21 – 30 ไร่	95	25.10
31 – 40 ไร่	51	13.50
41 – 50 ไร่	29	7.70
51 ไร่ขึ้นไป	28	7.40
รวม	378	100

จากตาราง 9 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีพื้นที่การเกษตรระหว่าง 10 – 20 ไร่ จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 39.7 รองลงมา มีพื้นที่ระหว่าง 21-30 ไร่ จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 25.10 และผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนน้อยที่สุดมีพื้นที่ต่ำกว่า 10 ไร่ จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 6.60

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของสำนักงานเกษตร
จังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2550 ดังตาราง 10-13 ดังนี้

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเกี่ยวกับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อ
การช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ของสำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2550 โดยภาพรวมและเป็น
รายช่วงของการช่วยเหลือ

ความคิดเห็นของเกษตรกร	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ช่วงก่อนเกิดภัยพิบัติ	4.54	0.34	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
2. ช่วงเกิดภัยพิบัติ	4.01	0.26	เห็นด้วย
3. ช่วงการช่วยเหลือหลังเกิดภัยพิบัติ	2.67	0.47	ไม่แน่ใจ
รวมเฉลี่ย	3.74	0.29	เห็นด้วย

จากตาราง 10 พบว่า ระดับความคิดเห็นของเกษตรกรโดยภาพรวมต่อการช่วยเหลือ
ผู้ประสบภัยพิบัติของสำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2550 อยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X}=3.74$) โดย
ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือช่วงก่อนเกิดภัยพิบัติ ($\bar{X}=4.54$) และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือช่วงการ
ช่วยเหลือหลังการเกิดภัยพิบัติ ($\bar{X}=2.67$)

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเกี่ยวกับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ของสำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2550 ในประเด็นช่วงก่อนเกิดภัยพิบัติ โดยภาพรวมและเป็นรายข้อ

ความคิดเห็นของเกษตรกร	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ช่วงก่อนเกิดภัยพิบัติ			
1.1. มีการขึ้นทะเบียนพื้นที่ที่เสี่ยงต่อการเกิดภัยพิบัติเป็นประจำ เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนการป้องกันช่วยเหลือ	4.68	0.46	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1.2. มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ติดตามข่าวสารการพยากรณ์อากาศอย่างใกล้ชิด	4.57	0.49	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1.3. มีการประกาศเตือนภัยที่จะเกิดขึ้นก่อนเกิดภัยพิบัติล่วงหน้า เพื่อให้มีการเตรียมรับสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้น	4.58	0.49	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1.4. ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการวางแผนเพื่อแก้ไขปัญหาการเกิดภัยพิบัติ	4.50	0.50	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1.5. ประชาชนควรมีแผนในการป้องกันการเกิดภัยพิบัติของตนเอง	4.43	0.49	เห็นด้วย
1.6. ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการเตรียมการป้องกันการเกิดภัยพิบัติ เช่น เตรียมวัสดุอุปกรณ์ ให้ความร่วมมือในการขุดลอกคลองระบายน้ำ	4.49	0.50	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1.7. ควรมีอาสาสมัครป้องกันภัยให้ครบทุกหมู่บ้านและมีอุปกรณ์ในการช่วยเหลือภัยพิบัติอย่างพร้อมเพียง	4.54	0.49	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1.8. ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการติดตามสถานการณ์และรายงานผลการเกิดภัยให้กับผู้เกี่ยวข้อง	4.51	0.50	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1.9. ท่านเห็นด้วยกับการประชาสัมพันธ์ข่าวสารสถานการณ์การเกิดภัยพิบัติทางหอกระจายข่าวหมู่บ้าน	4.60	0.49	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
10. ท่านเห็นด้วยกับการประชาสัมพันธ์ข่าวสารสถานการณ์การเกิดภัยพิบัติทางวิทยุกระจายเสียงท้องถิ่น	4.56	0.49	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
รวมเฉลี่ย	4.54	0.34	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

จากตาราง 11 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของสำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2550 ในช่วงก่อนเกิดภัยพิบัติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{X}=4.54$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อ 1.5 อยู่ในระดับเห็นด้วย ส่วนข้ออื่นๆอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อ 1.1 มีการขึ้นทะเบียนพื้นที่ที่เสี่ยงต่อการเกิดภัยพิบัติเป็นประจำ เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนการป้องกันช่วยเหลือ ($\bar{X}=4.68$) รองลงมาคือข้อ 1.9 ท่านเห็นด้วยกับการประชาสัมพันธ์ข่าวสารสถานการณ์การเกิดภัยพิบัติทางหอกระจายข่าวหมู่บ้าน ($\bar{X}=4.60$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อ 1.5 ประชาชนควรมีแผนในการป้องกันการเกิดภัยพิบัติของตนเอง ($\bar{X}=4.43$)

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเกี่ยวกับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ของสำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2550 ในประเด็นช่วงเกิดภัยพิบัติ โดยภาพรวมและเป็นรายชื่อ

ความคิดเห็นของเกษตรกร	\bar{X}	S.D.	ระดับ
2. ช่วงเกิดภัยพิบัติ			
2.1 ท่านเห็นด้วยกับการสำรวจความเสียหายให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 30 วัน	4.65	0.49	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
2.2 ท่านเห็นด้วยกับการใช้ที่ทำการกำนัน/ผู้ใหญ่บ้านเป็นสถานที่ในการแจ้งการเกิดภัยพิบัติ	4.68	0.46	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
2.3 ท่านเห็นด้วยกับการใช้ องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นสถานที่ในการแจ้งการเกิดภัยพิบัติ	1.79	0.77	ไม่เห็นด้วย
2.4 ท่านคิดว่าคณะกรรมการบริหารศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลควรมีหน้าที่ในการรายงานสถานการณ์ภัยธรรมชาติเบื้องต้น(กชภ1)	4.35	0.47	เห็นด้วย
2.5 ท่านคิดว่า กำนัน/ผู้ใหญ่บ้านควรมีหน้าที่ในการรายงานสถานการณ์ภัยพิบัติ(คชภ1)	4.60	0.49	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
2.6 การสำรวจความเสียหายหลังเกิดภัยพิบัติ ควรมีการรับรองจากเกษตรกรใกล้เคียงอย่างน้อย 3 ราย เพื่อให้การรายงานตรงกับความเป็นจริง	4.62	0.48	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
2.7 ท่านเห็นด้วยกับการใช้ที่ทำการกำนัน/ผู้ใหญ่บ้านเป็นสถานที่ปิดประกาศรายชื่อเกษตรกรที่ขอรับการช่วยเหลือจากภัยพิบัติ (กษ.02)	4.67	0.46	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
2.8 ท่านเห็นด้วยกับการใช้ศาลากลางบ้านเป็นสถานที่ปิดประกาศรายชื่อเกษตรกรที่ขอรับการช่วยเหลือจากภัยพิบัติ (กษ.02)	4.51	0.50	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตาราง 12 (ต่อ)

ความคิดเห็นของเกษตรกร	\bar{X}	S.D.	ระดับ
2.9 ท่านเห็นด้วยกับการใช้ องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นสถานที่ปิดประกาศรายชื่อเกษตรกรที่ขอรับการช่วยเหลือจากภัยพิบัติ	1.96	0.70	ไม่เห็นด้วย
2.10 ช่วงเวลาในการคิดประกาศรายชื่อผู้ประสบภัยใช้เวลาอย่างน้อย 3 วัน	4.38	0.48	เห็นด้วย
รวมเฉลี่ย	4.01	0.26	เห็นด้วย

จากตาราง 12 พบว่าความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของสำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2550 ในช่วงเกิดภัยพิบัติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X}=4.01$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อ 2.3 และข้อ 2.9 อยู่ในระดับไม่เห็นด้วย ข้อ 2.4 และข้อ 2.10 อยู่ในระดับเห็นด้วย ส่วนข้ออื่นๆอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 2.2 ท่านเห็นด้วยกับการใช้ที่ทำการกำนัน/ผู้ใหญ่บ้านเป็นสถานที่ในการแจ้งการเกิดภัยพิบัติ ($\bar{X}=4.68$) รองลงมาคือข้อ 2.7 ท่านเห็นด้วยกับการใช้ที่ทำการกำนัน/ผู้ใหญ่บ้านเป็นสถานที่ปิดประกาศรายชื่อเกษตรกรที่ขอรับการช่วยเหลือจากภัยพิบัติ ($\bar{X}=4.67$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อ 2.3 ท่านเห็นด้วยกับการใช้ องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นสถานที่ปิดประกาศรายชื่อเกษตรกรที่ขอรับความช่วยเหลือจากภัยพิบัติ ($\bar{X}= 1.79$)

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเกี่ยวกับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ของสำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2550 ในประเด็นช่วงการช่วยเหลือหลังเกิดภัยพิบัติ โดยภาพรวมและเป็นรายข้อ

ความคิดเห็นของเกษตรกร	\bar{X}	S.D.	ระดับ
3. ช่วงการช่วยเหลือหลังเกิดภัยพิบัติ			
3.1 ท่านเห็นด้วยกับการช่วยเหลือเป็นเงินสดแทนการช่วยเหลือเป็นปัจจัยการผลิตหรือไม่	4.70	0.45	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3.2 ท่านเห็นด้วยกับอัตราค่าช่วยเหลือความเสียหายระดับใด			
- ข้าว ไร่ละ 414 บาท	1.52	0.81	ไม่เห็นด้วย
- พืชไร่ ไร่ละ 579 บาท	1.69	0.80	ไม่เห็นด้วย
- พืชสวน/อื่น ๆ ไร่ละ 786 บาท	1.72	0.79	ไม่เห็นด้วย
3.3 การช่วยเหลือต้องเป็นพื้นที่การเกษตรที่มีน้ำท่วมขังติดต่อกันไม่น้อยกว่า 30 วัน	1.61	0.81	ไม่เห็นด้วย
3.4 พืชผลการเกษตรเสียหายโดยสิ้นเชิงไม่สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้จึงให้ความช่วยเหลือ	4.69	0.46	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3.5 ท่านเห็นด้วยกับวิธีรับเงินค่าช่วยเหลือแก่ผู้ประสบภัยเป็นเงินสด	4.66	0.47	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3.6 ท่านเห็นด้วยกับวิธีรับเงินค่าช่วยเหลือแก่ผู้ประสบภัยโดยโอนเงินเข้าบัญชีธนาคารของเกษตรกร	1.70	0.79	ไม่เห็นด้วย
3.7 ท่านเห็นด้วยกับการใช้ ธกส. เป็นสถานที่ในการจ่ายเงินช่วยเหลือ	1.69	0.81	ไม่เห็นด้วย
3.8 ท่านเห็นด้วยกับการใช้สำนักงานเกษตรอำเภอ เป็นสถานที่ในการจ่ายเงินช่วยเหลือ	1.85	0.72	ไม่เห็นด้วย

ตาราง 13 (ต่อ)

ความคิดเห็นของเกษตรกร	\bar{X}	S.D.	ระดับ
3.9 ท่านเห็นด้วยกับการใช้ที่ว่าการอำเภอ เป็นสถานที่ในการ จ่ายเงิน ช่วยเหลือ	1.69	0.78	ไม่เห็นด้วย
3.10 ท่านเห็นด้วยกับการใช้สถานที่ในหมู่บ้าน เป็นสถานที่ใน การจ่ายเงินช่วยเหลือ	4.63	0.48	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
รวมเฉลี่ย	2.67	0.47	ไม่แน่ใจ

จากตาราง 13 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ
ของสำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2550 ในช่วงการช่วยเหลือหลังเกิดภัยพิบัติ โดยภาพรวมอยู่ใน
ระดับไม่แน่ใจ ($\bar{X} = 2.67$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 3.1, 3.4, 3.5 และ 3.10 อยู่ในระดับเห็นด้วย
อย่างยิ่ง ส่วนข้ออื่นๆอยู่ในระดับไม่เห็นด้วย โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 3.1 ท่านเห็นด้วยกับการ
ช่วยเหลือเป็นเงินสดแทนการช่วยเหลือเป็นปัจจัยการผลิตหรือไม่ ($\bar{X} = 4.70$) รองลงมาคือข้อ 3.4
พืชผลการเกษตรเสียหายโดยสิ้นเชิงไม่สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้จึงให้ความช่วยเหลือ ($\bar{X} = 4.69$) และ
ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อ 3.2 ท่านเห็นด้วยกับอัตราค่าช่วยเหลือความเสียหาย ข้าว ($\bar{X} = 1.52$)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ของสำนักงาน
เกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2550 ดังตาราง 14 ดังนี้

ตาราง 14 ข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ของสำนักงานเกษตรจังหวัด
บุรีรัมย์ ปี 2550

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพิ่มอัตราต่อความช่วยเหลือต่อไร่ให้มากกว่าที่เป็นอยู่	54	30.34
2. ให้ส่วนราชการดำเนินการช่วยเหลือให้รวดเร็ว	40	22.47
3. อัตราการให้ความช่วยเหลือควรคิดจากต้นทุนการผลิตที่แท้จริง	28	15.73
4. ต้องการให้ราชการจ่ายเป็นเงินสดโดยไม่ผ่านธนาคาร	22	12.36
5. ควรช่วยเหลือเป็นเมล็ดพันธุ์พืชที่ได้รับความเสียหายควบคู่ไปด้วย	15	8.43
6. การตรวจสอบพื้นที่เสียหายต้องการให้ส่วนราชการตรวจสอบเป็นรายบุคคล	13	7.30
7. จัดระบบการปลูกพืชที่เหมาะสมเพื่อแก้ไขปัญหาระยะยาว	6	3.37
รวม	178	100

จากตาราง 14 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ มีค่าร้อยละสูงสุด ได้แก่ การเพิ่มอัตราความช่วยเหลือต่อไร่ให้มากกว่าที่เป็นอยู่ (ร้อยละ 30.34) รองลงมาได้แก่ ให้ส่วนราชการดำเนินการช่วยเหลือให้รวดเร็ว (ร้อยละ 22.47) อัตราการให้ความช่วยเหลือควรคิดจากต้นทุนการผลิตที่แท้จริง (ร้อยละ 15.73) ต้องการให้ราชการจ่ายเป็นเงินสดโดยไม่ผ่านธนาคาร (ร้อยละ 12.36) และควรช่วยเหลือเป็นเมล็ดพันธุ์พืชที่ได้รับความเสียหายควบคู่ไปด้วย (ร้อยละ 8.43)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่องความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ของสำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2550 ผู้วิจัยได้เสนอการสรุปผล และข้อเสนอแนะความสำคัญดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ
 - 5.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
 - 5.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ของสำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2550 ใน 3 ช่วง คือ ช่วงก่อนเกิดภัยพิบัติ ช่วงเกิดภัยพิบัติและช่วงการช่วยเหลือหลังเกิดภัยพิบัติ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มจากประชากรคือเกษตรกรที่ได้รับ ความเสียหายที่เกิดจากภัยพิบัติ ปี 2550 และได้รับความช่วยเหลือจากสำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 9 อำเภอ รวม 6,647 คนโดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ ทาโร ยามาเน (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95.5% ความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ จะได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 378 คน แล้วทำการสุ่มตัวอย่างให้กระจายไปยังอำเภอต่างๆ ตามสัดส่วนโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยได้ศึกษาจากตำราและรวบรวมจากเอกสารแล้วจัดทำแบบสอบถามขึ้นเอง โดยได้รับคำแนะนำจากคณะกรรมการควบคุมภาคนิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญในการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย หลังจากนั้นได้นำไปทดลองใช้กับเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติในเขตอำเภอห้วยราชซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และหาค่าสัมประสิทธิ์

แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น .9309 ซึ่งมีค่าสูงและผ่านเกณฑ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยวิธีนำแบบสอบถาม จำนวน 378 ชุด ส่งให้สำนักงานเกษตรอำเภอที่เกี่ยวข้องแจกให้แก่กลุ่มตัวอย่างและขอรับคืน ซึ่งได้รับแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 378 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

4.1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หา ร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอเป็นตารางแสดงจำนวนร้อยละ

4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ทั้ง 3 ช่วง วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เป็นคำถามปลายเปิด นำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกัน แล้วแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ของสำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2550 ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ระดับความคิดเห็นของเกษตรกร ต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของสำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2550 โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X}=3.74$) แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายช่วงของการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติปรากฏดังนี้

1.1 ช่วงก่อนเกิดภัยพิบัติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือมีการขึ้นทะเบียนพื้นที่ที่เสี่ยงต่อการเกิดภัยพิบัติเป็นประจำ เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนการป้องกันและช่วยเหลือ

1.2 ช่วงเกิดภัยพิบัติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ไข่ที่ทำกรก้าน/ผู้ใหญ่บ้านเป็นสถานที่แจ้งการเกิดภัยพิบัติ

1.3 ช่วงการช่วยเหลือหลังเกิดภัยพิบัติ โดยภาพรวม อยู่ในระดับไม่แน่ใจ ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือเห็นด้วยกับการช่วยเหลือเป็นเงินสดแทนการช่วยเหลือเป็นปัจจัยการผลิต

2. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่มีต่อการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของสำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2550 พบว่า จำนวนข้อเสนอแนะที่มีมากที่สุด คือ เพิ่มอัตราความช่วยเหลือต่อไร่

ให้มากกว่าที่เป็นอยู่ จำนวน 54 คน ร้อยละ 30.34 รองลงมาคือให้ส่วนราชการดำเนินการให้ความช่วยเหลือให้รวดเร็ว จำนวน 40 คน ร้อยละ 22.47 และ อัครการให้ความช่วยเหลือควรคิดจากต้นทุนการผลิตที่แท้จริง (ร้อยละ15.73)

อภิปรายผล

จากการศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ของสำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2550 มีประเด็นที่น่าสนใจแก่การนำมาอภิปรายผล ประกอบด้วย 3 ช่วง ได้แก่ ช่วงก่อนเกิดภัยพิบัติ ช่วงเกิดภัยพิบัติ และช่วงการช่วยเหลือหลังเกิดภัยพิบัติมีประเด็นที่ค้นพบ อันจะเป็นข้อมูลเพื่อใช้ในการปรับปรุงการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติต่อไปผู้วิจัยได้อภิปรายผล ดังนี้

1. ช่วงก่อนเกิดภัยพิบัติ จากผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นของเกษตรกร โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง เนื่องจากเกษตรกรตระหนักถึงความสูญเสียที่เกิดจากภัยพิบัติซึ่งไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ แต่สามารถลดความสูญเสียได้หากมีการเตรียมความพร้อมในการรับสถานการณ์ที่ดี ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2551 : 22) กล่าวว่าการเกิดอุทกภัยแต่ละครั้งจะสร้างความเสียหายให้แก่ชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อย่างไรก็ตามสามารถทำได้เพียงการเตรียมความพร้อมในการรับสถานการณ์หรือควบคุมและลดอันตรายให้ได้มากที่สุด และสอดคล้องกับแนวความคิดของกรมอุตุนิยมหาวิทยาลัย (2551) ได้ระบุว่า เมื่อได้รับคำเตือนเรื่องอุทกภัย ซึ่งอาจจะได้ทราบข่าวจากสื่อต่างๆ ควรมีการเตรียมการและปฏิบัติ เช่น เชื้อเพลิงค้ำเตือนอย่างเคร่งครัด และติดตามรายงานของกรมอุตุนิยมหาวิทยาลัยอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในทางปฏิบัติเพื่อให้เกษตรกรได้มีความพร้อมในการเตรียมการในระยะก่อนการเกิดภัยอย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนราชการควรจัดทำทะเบียนพื้นที่ที่เสี่ยงภัย เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนป้องกันภัย และดำเนินการประชาสัมพันธ์สถานการณ์การเกิดภัยให้เกษตรกรทราบอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง ทั้งทางหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้านและสถานีวิทยุชุมชน

2. ช่วงเกิดภัยพิบัติ จากผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นของเกษตรกร โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย แต่มีบางประเด็นที่อยู่ในระดับไม่เห็นด้วย คือ ใช้สถานที่องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นสถานที่รับแจ้งการเกิดภัยและเป็นสถานที่ปิดประกาศรายชื่อผู้ขอรับความช่วยเหลือจากภัยพิบัติ เนื่องจากเกษตรกรมองว่าเสียเวลาเดินทางและไม่สะดวกในการไปแจ้งการเกิดภัยและตรวจสอบรายชื่อผู้ขอรับความช่วยเหลือ แต่เกษตรกรเห็นด้วยอย่างยิ่งกับการใช้สถานที่ทำการกำนัน/ผู้ใหญ่บ้านเป็นสถานที่แจ้งการเกิดภัย และปิดประกาศประกาศรายชื่อผู้ขอรับความช่วยเหลือ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริศักดิ์ สิงห์พรพงศ์ (2547 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ(กรณีอุทกภัย) โดยการจ่ายค่าชดเชยความเสียหายของทางราชการเป็นเงินสด ปี 2545 ในจังหวัดบุรีรัมย์พบว่าเกษตรกรเห็นด้วยมาก กับการใช้บ้านผู้ใหญ่บ้านเป็นสถานที่

ประกาศรายชื่อผู้ประสบภัย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญพร้อม สารพันธ์ (2547 : บทคัดย่อ) ศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติ ปี 2546 เป็นเงินสด ด้านพืช อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี เกษตรกรมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากในการใช้บ้าน ผู้ใหญ่บ้านเป็นสถานที่ปิดประกาศรายชื่อผู้ขอรับความช่วยเหลือจากภัยธรรมชาติ ดังนั้นเพื่อให้การช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติเกิดประโยชน์สูงสุดต่อเกษตรกรผู้ประสบภัยในประเด็นการใช้สถานที่แจ้ง การเกิดภัยและสถานที่ตรวจสอบรายชื่อผู้ขอรับความช่วยเหลือควรใช้ที่ทำการกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน และควรหลีกเลี่ยงการใช้สถานที่องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นสถานที่แจ้งการเกิดภัย และสถานที่ ตรวจสอบรายชื่อผู้ขอรับความช่วยเหลือจากภัยพิบัติ

3. ช่วงการช่วยเหลือหลังเกิดภัยพิบัติ พบว่าระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับไม่แน่ใจ แต่มีประเด็นที่ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับไม่เห็นด้วย ได้แก่ อัตราค่าความช่วยเหลือต่อไร่ของข้าว พืชไร่ พืชสวนและอื่นๆ เนื่องจากเกษตรกรมองว่าอัตราการให้ความช่วยเหลือน้อยเกินไป ไม่คุ้มค่ากับการลงทุน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จุฬาลักษณ์ มณีจันทร์ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติ ปี 2546 เป็นเงินสดด้านพืช อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี พบว่า ปัญหาอุปสรรคในการให้การช่วยเหลือคือค่าชดเชยความเสียหายต่อไร่ของข้าวน้อยเกินไป และสอดคล้องกับแนวความคิดของกรมส่งเสริมการเกษตร (2546 : 19) ได้ระบุว่า การช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ โดยมุ่งที่จะบรรเทาความเดือดร้อนเฉพาะหน้าของผู้ประสบภัยพิบัติ แต่ไม่ได้มุ่งหมายที่จะชดใช้ความเสียหายให้แก่ผู้ใด แต่อย่างไรก็ตามกรมส่งเสริมการเกษตร (2552 : 2) ระบุว่ากระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้เพิ่มอัตราความช่วยเหลือต่อไร่ ข้าว จากไร่ละ 414 บาท เป็นไร่ละ 606 บาท พืชไร่ จากไร่ละ 579 บาท เป็นไร่ละ 837 บาท พืชสวนและอื่นๆ จากไร่ละ 786 บาท เป็นไร่ละ 912 บาท ถึงอย่างไรก็ตามหากพิจารณาเปรียบเทียบกับต้นทุนการผลิตพืชแต่ละชนิดแล้ว อัตราค่าความช่วยเหลือที่เพิ่มขึ้นก็ยังถือว่าต่ำกว่าต้นทุนการผลิตอยู่มาก และนอกจากนี้แล้วเกษตรกรยังไม่เห็นด้วยกับการให้ความช่วยเหลือโดยวิธี โอนเงินผ่านบัญชีผู้ประสบภัย เนื่องจากขั้นตอนการปฏิบัติยุ่งยาก กล่าวคือเกษตรกรต้องเดินทางมาเปิดบัญชีที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เกษตรกรบางคนมีพื้นที่เสียหายน้อย ได้ค่าช่วยเหลือน้อย ต้องเสียค่าเปิดบัญชี ค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาเปิดบัญชี และเดินทางมารับเงิน ทำให้ไม่คุ้มค่า ซึ่งขัดแย้งกับนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ต้องการให้จ่ายเงินช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติโดยวิธี โอนผ่านบัญชีธนาคาร

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ของสำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2550 ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ช่วงก่อนการเกิดภัยพิบัติ ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติในช่วงก่อนการเกิดภัยพิบัติโดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง จึงสมควรใช้เป็นแนวทางในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย ประกอบด้วยการจัดทำทะเบียนพื้นที่ที่เสี่ยงต่อการเกิดภัยเป็นประจำเพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนป้องกันและช่วยเหลือเกษตรกรได้อย่างทันที่ การประชาสัมพันธ์แจ้งข่าวสารสถานการณ์การเกิดภัยและแจ้งเตือนภัยให้เกษตรกรทราบล่วงหน้าอย่างต่อเนื่อง โดยใช้สื่อที่อยู่ใกล้ชุมชน ได้แก่ หอกระจายข่าวในหมู่บ้าน และสถานีวิทยุชุมชนให้เกษตรกรเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนแก้ไขปัญหาการเกิดภัยและรายงานการเกิดภัยด้วย

1.2 ช่วงเกิดภัยพิบัติ ผลการวิจัย พบว่า ระดับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติในช่วงเกิดภัยพิบัติโดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า เกษตรกรมีระดับความเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งหลายประเด็นซึ่งควรนำไปใช้เป็นแนวทางการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย ได้แก่การสำรวจความเสียหายให้ดำเนินการให้เสร็จภายใน 30 วัน สถานที่แจ้งการเกิดภัยและปิดประกาศรายชื่อเกษตรกรผู้ขอรับความช่วยเหลือ ใช้ที่ทำการกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน และให้กำนัน/ผู้ใหญ่บ้านมีหน้าที่รายงานสถานการณ์การเกิดภัยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

1.3 ช่วงการช่วยเหลือหลังเกิดภัยพิบัติ ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติในช่วงการช่วยเหลือหลังเกิดภัยพิบัติ โดยรวมอยู่ในระดับไม่แน่ใจ แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบมีบางประเด็นมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับไม่เห็นด้วย สมควรปรับปรุงเพื่อให้การช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยเกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ได้แก่อัตราค่าช่วยเหลือความเสียหายต่อไร่ของข้าว พืชไร่ พืชสวนและอื่นๆ ดำเนินไปไม่คุ้มกับต้นทุนการผลิตที่แท้จริง วิธีการให้ความช่วยเหลือควรจ่ายเป็นเงินสดแทนการโอนผ่านบัญชีธนาคารเพื่อลดขั้นตอนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ธนาคารและลดค่าใช้จ่ายให้แก่เกษตรกร

1.4 เพื่อให้เกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติได้รับประโยชน์สูงสุด จากการช่วยเหลือของทางราชการจึงเห็นควรให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปรับอัตราความช่วยเหลือให้สอดคล้องกับต้นทุนการผลิตที่แท้จริง และให้จ่ายเงินช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติเป็นเงินสดแทนการโอนเงินเข้าบัญชีผู้ประสบภัย เพื่อลดขั้นตอนและค่าใช้จ่ายสำหรับเกษตรกรในการเดินทางมาติดต่อประสานงานกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

2. ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยต่อไป

- 2.1 ควรมีการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการวางแผนป้องกันภัยพิบัติ
- 2.2 ควรมีการศึกษาเรื่องความเหมาะสมของอัตราความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ

ด้านพืช

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกศักดิ์ แสงเงินอ่อน. (2546). ความคิดเห็นของประชาชนต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลเวียงป่าเป้า อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย. ภาคนิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- กมล อินวิเชียร. (2548). การช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติ (ฝนทิ้งช่วง) ปี 2547 จังหวัดอุบลราชธานี. กรมส่งเสริมการเกษตร.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2545). หนังสือภายนอกที่ กษ.1004/ว 54 ลงวันที่ 12 พฤศจิกายน 2545 เรื่องการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติเป็นเงินสด.
- (2546). หนังสือภายนอก ที่ กษ.1004/ว 250 ลงวันที่ 3 มีนาคม 2546 เรื่องการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบอุทกภัยปี 2545 เป็นเงินสด.
- (2552). หนังสือกรมส่งเสริมการเกษตร ที่ กษ 1007/ว 97 ลงวันที่ 27 มกราคม 2552 เรื่องหลักเกณฑ์วิธีปฏิบัติปลีกย่อยเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือด้านการเกษตร ผู้ประสบภัยพิบัติกรณีอุทกภัย พ.ศ. 2552.
- กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย. (2550). คู่มือการปฏิบัติงานตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีอุทกภัย พ.ศ.2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2)พ.ศ.2549 สำนักเลขาธิการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน. กระทรวงมหาดไทย.
- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2550). คู่มือการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติด้านการเกษตร. กรุงเทพฯ :กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2551). ปัญหาด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อมอื่นๆ. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : http://www.energyfantasia.com/ef3/energy_pedia/show.php?show.
- กรมอุตุนิชมวิทยา. (2551). ภัยธรรมชาติ. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://teenet.tei.or.th/Knowledge/disaster.html#flood>.
- กฤษณี มหาวิรุฬห์. (2531). ทศนคติในการดำเนินงานเบื้องต้นของประชาชน กรรมการหมู่บ้าน ตามโครงการปรีณรงค์คุณภาพชีวิตและความจำเป็นพื้นฐาน :กรณีศึกษาจังหวัดชัยนาท. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- จุฬาลักษณ์ มณีจันทร์. (2546). ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติ ปี 2546 เป็นเงินสดด้านพืชอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี. กรมส่งเสริมการเกษตร.
- ชยากร เทศะบำรุง. (2544). ความคิดเห็นของประชาชนต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดศรีสะเกษ. ภาคนิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม) กรุงเทพฯ ๑. บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ณฤดี วรรณโหมจิต. (2547). ความคิดเห็นของเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติ ต่อการจ่ายค่าชดเชยความเสียหายของทางราชการเป็นเงินสด ปี 2545 ในตำบลปะเคียบ อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์. กรมส่งเสริมการเกษตร.
- นวลปรางค์ จัตุภู. (2547). ความคิดเห็นของเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติต่อการจ่ายค่าชดเชยความเสียหายของทางราชการเป็นเงินสด ปี 2545 ตำบลถันทา อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์. กรมส่งเสริมการเกษตร.
- นพมาศ ชีรเวทิน. (2539). จิตวิทยาสังคมกับชีวิต. กรุงเทพฯ-มหานคร : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2. มหาสารคาม : สุวีริยาสาส์น.
- บุญพร้อม สารพันธ์. (2547). ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติ ปี 2546 เป็นเงินสดด้านพืช อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี. กรมส่งเสริมการเกษตร
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2541). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. บุรีรัมย์ : ภาควิชาทดสอบและวิจัยทางการศึกษาคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.
- ไพรัช สุขสงญาติ. (2542). ความคิดเห็นของผู้นำท้องถิ่นต่อการดำเนินงานตามนโยบายเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองอำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี. ภาคนิพนธ์ ศศ.ม.(พัฒนาสังคม) บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วราวุธ จินดาภู. (2548). ความคิดเห็นของเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติต่อการให้ความช่วยเหลือเป็นเงินสดของทางราชการในจังหวัดสุรินทร์ ปี 2546. กรมส่งเสริมการเกษตร.
- ศิริศักดิ์ สิงหพรพงศ์. (2547). ความคิดเห็นของเกษตรกร ต่อการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติ(กรณีอุทกภัย) ในการจ่ายค่าชดเชยความเสียหายของทางราชการเป็นเงินสด ปี 2545 ในจังหวัดบุรีรัมย์. กรมส่งเสริมการเกษตร.

- ศรีสมบุรณ์ เข้มกมล. (2538). **ความคิดเห็นของข้าราชการต่อศักยภาพในการบริหารงานสภาตำบล ภายใต้พระราชบัญญัติสภาตำบล พ.ศ. 2537 : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดฉะเชิงเทรา**. ภาค นิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร ศาสตร์.
- ศูนย์สารสนเทศและสิ่งแวดล้อม.(2551). **ภัยพิบัติจากอุทกภัย.กรมส่งเสริมคุณภาพและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม**. (ออนไลน์) แหล่งที่มา : <http://www.environnet.in.th/evdb/info/diaster/disaster03.html>.
- สมสัน เขียวทอง. (2541). **ความคิดเห็นของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านต่อความเป็นไปได้ใน การใช้ระบบงานสาธารณสุขมูลฐานเป็นพื้นฐานของประชาคมท้องถิ่น : กรณีศึกษาอำเภอ โกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์**. ภาคนิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิต วิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สารานุกรมเสรี. (2551). **ภัยธรรมชาติ**. ค้นเมื่อวันที่ 4 กันยายน 2551, (ออนไลน์). แหล่งที่มา <http://th.wikipedia.org/wiki/%>.
- สำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์. (2550). **รายงานผลการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติ**. บุรีรัมย์ : กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร สำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์. กรมส่งเสริม การเกษตร.
- สำนักเลขาธิการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน. (2549). **คู่มือการปฏิบัติงานตามระเบียบกระทรวงการคลังว่า ด้วยเงินตราของราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546 และที่แก้ไข เพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2549**. กรุงเทพฯ ฯ. สำนักเลขาธิการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน กรม ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย.
- สุกิจ เหลืองสกุลไทย. (2544). **ความคิดเห็นของประชาชนต่อการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี ศึกษาเฉพาะ กรณีเทศบาลเมืองศรีสะเกษ** ภาคนิพนธ์ ศศ.ม.(พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- อัญชณี บุญมี. (2547). **ความคิดเห็นของเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติต่อการจ่ายค่าชดเชยความ เสียหายของทางราชการเป็นเงินสด ปี 2545 ตำบลดงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัด บุรีรัมย์**. กรมส่งเสริมการเกษตร.
- Yamanac, T.(1967). *Statistics, An Introductory Analysis*, and ed. New York: Harper and Row.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยสุโขทัย
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๑๖๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถ.จระ ต.ในเมือง อ.เมืองบุรีรัมย์
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๕ เมษายน ๒๕๕๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณसानติ นีกชอบ

ด้วย นายดำรง ปลั่งกลาง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำภาคนิพนธ์เรื่อง ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของสำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2550 โดยมี รองศาสตราจารย์ประชัน คะเนวัน เป็นที่ปรึกษาภาคนิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ คีย์ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๑๖๓

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถ.จระ ต.ในเมือง อ.เมืองบุรีรัมย์
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๕ เมษายน ๒๕๕๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณสมบูรณ์ ชารัมย์

ด้วย นายคำรง ปลั่งกลาง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำภาคนิพนธ์เรื่อง ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของสำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2550 โดยมี รองศาสตราจารย์ประจักษ์ ตะเนวัน เป็นที่ปรึกษาภาคนิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่ย์ ๓๙๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๙๕๙

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๑๖๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถ.จระ ต.ในเมือง อ.เมืองบุรีรัมย์
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๕ เมษายน ๒๕๕๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณกัมพล สวัสดิ์ชัย

ด้วย นายคำรง ปลั่งกลาง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำภาคนิพนธ์เรื่อง ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของสำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2550 โดยมี รองศาสตราจารย์ประจักษ์ คุะเนวัน เป็นที่ปรึกษาภาคนิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ร.ง.น.

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐๕๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐๕๔๖๐ ๑๖๑๖ คีย์ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๕๔๖๑ ๒๘๕๘

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือวิจัย

มหาวิทยาลัยสุโขทัย
Buriram Rajabhat University

ที่ ศบ ๐๕๔๕.๑๑/ว๑๕๑

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถ.จระ ต.ในเมือง อ.เมืองบุรีรัมย์
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๓ พฤษภาคม ๒๕๕๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือในการวิจัย

เรียน เกษตรอำเภอย้ายราช

ด้วย นายคำรง ปลั่งกลาง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำภาคนิพนธ์เรื่อง ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของสำนักงานเกษตร จังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2550 โดยมี รองศาสตราจารย์ประชัน คະเนวัน เป็นประธานกรรมการควบคุมภาคนิพนธ์ ในการนี้ นักศึกษามีความประสงค์ในการทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยที่จะใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง เพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้น จึงขออนุญาตให้ นายคำรง ปลั่งกลาง ทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างสำหรับกำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ร.ง.พ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ คีย์ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๒๔๐

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถ.จระ ต.ในเมือง อ.เมือง
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน เกษตรจังหวัดบุรีรัมย์

ด้วย นายดำรง ปลั่งกลาง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและภาคินิพนธ์ เรื่อง ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ของสำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ ปี ๒๕๕๐ โดยมี รองศาสตราจารย์ประชัน ทะเนวัน เป็นประธานกรรมการควบคุมภาคินิพนธ์ โดยการนี้ นักศึกษามีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นักศึกษาเข้าเก็บข้อมูลในหน่วยงานของท่านด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

๙๖๗

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ บร 0009/ว 615

สำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์
ถนนบุรีรัมย์-สตึก บร 31000

29 พฤษภาคม 2552

เรื่อง ขอบขออนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน เกษตรอำเภอลำปลายมาศ

ด้วยมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ แจ้งว่านายคำรงค์ ปลั่งกลาง นักศึกษาปริญญาโท
หลักสูตร รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ กำลังศึกษาและทำภาคนิพนธ์
เรื่องความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของสำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์
ปี 2550 โดยมี

รศ.ประชัน ทะเนวัน เป็นประธานกรรมการควบคุมภาคนิพนธ์ ซึ่งนักศึกษามีความประสงค์จะเก็บ
รวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามแก่เกษตรกรที่ได้รับความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติจาก
สำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2550 จึงขอขอบขออนุเคราะห์ อนุญาตให้นักศึกษาเข้าเก็บรวบรวม
ข้อมูลดังกล่าวด้วย

สำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วเห็นว่าการวิจัยดังกล่าวจะเป็น
ประโยชน์ในการนำมาปรับปรุงการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด
ประกอบด้วยนักศึกษาซึ่งเป็นบุคลากรในหน่วยงานจึงขอให้เกษตรอำเภอและเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องให้
ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมบูรณ์ ชาริมย์)

เกษตรจังหวัดบุรีรัมย์

กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร

โทร.0 4461 1116

โทรสาร0 4461 3993

ที่ บร 0009 /ว 615

สำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์
ถนนบุรีรัมย์-สตึก บร 31000

29 พฤษภาคม 2552

เรื่อง ขอบขออนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน เกษตรอำเภอนางรอง

ด้วยมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ แจ้งว่านายดำรง ปลั่งกลาง นักศึกษาปริญญาโท
หลักสูตร รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ กำลังศึกษาและทำภาคนิพนธ์
เรื่องความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของสำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์
ปี 2550 โดยมี

รศ.ประชัน คณะวัน เป็นประธานกรรมการควบคุมภาคนิพนธ์ ซึ่งนักศึกษามีความประสงค์จะเก็บ
รวบรวมข้อมูล โยการแจกแบบสอบถามแก่เกษตรกรที่ได้รับความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติจาก
สำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2550 จึงขอความอนุเคราะห์ อนุญาตให้นักศึกษาเข้าเก็บรวบรวม
ข้อมูลดังกล่าวด้วย

สำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วเห็นว่าการวิจัยดังกล่าวจะเป็น
ประโยชน์ในการนำมาปรับปรุงการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด
ประกอบกับนักศึกษาซึ่งเป็นบุคลากรในหน่วยงานจึงขอให้เกษตรอำเภอและเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องให้
ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมบูรณ์ ชารรัมย์)

เกษตรจังหวัดบุรีรัมย์

กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร

โทร.0 4461 1116

โทรสาร0 4461 3993

ที่ บร 0009/ว 615

สำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์
ถนนบุรีรัมย์-สตึก บร 31000

29 พฤษภาคม 2552

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน เกษตรอำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์

ด้วยมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ แจ้งว่านายคำรงค์ ปลั่งกลาง นักศึกษาปริญญาโท
หลักสูตร รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ กำลังศึกษาและทำภาคนิพนธ์
เรื่องความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของสำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์
ปี 2550 โดยมี

รศ.ประชัน ตะเนวัน เป็นประธานกรรมการควบคุมภาคนิพนธ์ ซึ่งนักศึกษามีความประสงค์จะเก็บ
รวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามแก่เกษตรกรที่ได้รับความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติจาก
สำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2550 จึงขอความอนุเคราะห์ อนุญาตให้นักศึกษาเข้าเก็บรวบรวม
ข้อมูลดังกล่าวด้วย

สำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วเห็นว่าการวิจัยดังกล่าวจะเป็น
ประโยชน์ในการนำมาปรับปรุงการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด
ประกอบด้วยนักศึกษาซึ่งเป็นบุคลากรในหน่วยงานจึงขอให้เกษตรอำเภอและเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องให้
ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมบูรณ์ ชารัมย์)

เกษตรจังหวัดบุรีรัมย์

กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร

โทร.0 4461 1116

โทรสาร0 4461 3993

ที่ บร 0009/ว 615

สำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์
ถนนบุรีรัมย์-สตึก บร 31000

29 พฤษภาคม 2552

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน เกษตรอำเภอโนนดินแดง

ด้วยมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ แจ้งว่านายคำรงค์ ปลั่งกลาง นักศึกษาปริญญาโท
หลักสูตร รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ กำลังศึกษาและทำภาคนิพนธ์
เรื่องความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของสำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์
ปี 2550 โดยมี

รศ.ประชัน ตะเนวัน เป็นประธานกรรมการควบคุมภาคนิพนธ์ ซึ่งนักศึกษามีความประสงค์จะเก็บ
รวบรวมข้อมูล โยการแจกแบบสอบถามแก่เกษตรกรที่ได้รับความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติจาก
สำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2550 จึงขอความอนุเคราะห์ อนุญาตให้นักศึกษาเข้าเก็บรวบรวม
ข้อมูลดังกล่าวด้วย

สำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วเห็นว่าการวิจัยดังกล่าวจะเป็น
ประโยชน์ในการนำมาปรับปรุงการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด
ประกอบกับนักศึกษาซึ่งเป็นบุคลากรในหน่วยงานจึงขอให้เกษตรอำเภอและเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องให้
ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมบูรณ์ ชารัมย์)

เกษตรจังหวัดบุรีรัมย์

กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร

โทร.0 4461 1116

โทรสาร0 4461 3993

ที่ บร 0009/ว 615

สำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์
ถนนบุรีรัมย์-สตึก บร 31000

29 พฤษภาคม 2552

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน เกษตรอำเภอพุทไธสง

ด้วยมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ แจ้งว่านายดำรง ปลั่งกลาง นักศึกษาปริญญาโท
หลักสูตร รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ กำลังศึกษาและทำภาคนิพนธ์
เรื่องความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของสำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์
ปี 2550 โดยมี

รศ.ประจัน คะเนวัน เป็นประธานกรรมการควบคุมภาคนิพนธ์ ซึ่งนักศึกษามีความประสงค์จะเก็บ
รวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามแก่เกษตรกรที่ได้รับความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติจาก
สำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2550 จึงขอความอนุเคราะห์ อนุญาตให้นักศึกษาเข้าเก็บรวบรวม
ข้อมูลดังกล่าวด้วย

สำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วเห็นว่าการวิจัยดังกล่าวจะเป็น
ประโยชน์ในการนำมาปรับปรุงการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด
ประกอบกับนักศึกษาซึ่งเป็นบุคลากร ในหน่วยงานจึงขอให้เกษตรอำเภอและเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องให้
ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมบูรณ์ ชารรัมย์)

เกษตรจังหวัดบุรีรัมย์

กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร

โทร.0 4461 1116

โทรสาร0 4461 3993

ที่ บร 0009/ว 615

สำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์
ถนนบุรีรัมย์-สตึก บร 31000

29 พฤษภาคม 2552

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน เกษตรอำเภอสตึก

ด้วยมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ แจ้งว่านายคำรงค์ ปลั่งกลาง นักศึกษาปริญญาโท
หลักสูตร รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ กำลังศึกษาและทำภาคนิพนธ์
เรื่องความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของสำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์
ปี 2550 โดยมี

รศ.ประชัน ตะเนวัน เป็นประธานกรรมการควบคุมภาคนิพนธ์ ซึ่งนักศึกษามีความประสงค์จะเก็บ
รวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามแก่เกษตรกรที่ได้รับความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติจาก
สำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2550 จึงขอความอนุเคราะห์ อนุญาตให้นักศึกษาเข้าเก็บรวบรวม
ข้อมูลดังกล่าวด้วย

สำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วเห็นว่า การวิจัยดังกล่าวจะเป็น
ประโยชน์ในการนำมาปรับปรุงการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด
ประกอบกับนักศึกษาซึ่งเป็นบุคลากรในหน่วยงานจึงขอให้เกษตรอำเภอและเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องให้
ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมบูรณ์ ชารัมย์)

เกษตรจังหวัดบุรีรัมย์

กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร

โทร.0 4461 1116

โทรสาร0 4461 3993

ที่ บร 0009/ว 615

สำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์
ถนนบุรีรัมย์-สตึก บร 31000

29 พฤษภาคม 2552

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน เกษตรอำเภอโนนสุวรรณ

ด้วยมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ แจ้งว่านายคำรงค์ ปลั่งกลาง นักศึกษาปริญญาโท
หลักสูตร รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ กำลังศึกษาและทำภาคนิพนธ์
เรื่องความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของสำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์
ปี 2550 โดยมี

รศ.ประชัน ทะเนวัน เป็นประธานกรรมการควบคุมภาคนิพนธ์ ซึ่งนักศึกษามีความประสงค์จะเก็บ
รวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามแก่เกษตรกรที่ได้รับความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติจาก
สำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2550 จึงขอความอนุเคราะห์ อนุญาตให้นักศึกษาเข้าเก็บรวบรวม
ข้อมูลดังกล่าวด้วย

สำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วเห็นว่าการวิจัยดังกล่าวจะเป็น
ประโยชน์ในการนำมาปรับปรุงการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด
ประกอบกับนักศึกษาซึ่งเป็นบุคลากรในหน่วยงานจึงขอให้เกษตรอำเภอและเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องให้
ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมบูรณ์ ชาร์ณ)

เกษตรจังหวัดบุรีรัมย์

กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร

โทร.0 4461 1116

โทรสาร0 4461 3993

ที่ บร 0009/ว 615

สำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์
ถนนบุรีรัมย์-สตึก บร 31000

29 พฤษภาคม 2552

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน เกษตรอำเภอแคนดง

ด้วยมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ แจ้งว่านายคำรงค์ ปลั่งกลาง นักศึกษาปริญญาโท
หลักสูตร รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ กำลังศึกษาและทำภาคนิพนธ์
เรื่องความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของสำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์
ปี 2550 โดยมี

รศ.ประชัน ตะเนวัน เป็นประธานกรรมการควบคุมภาคนิพนธ์ ซึ่งนักศึกษามีความประสงค์จะเก็บ
รวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามแก่เกษตรกรที่ได้รับความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติจาก
สำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2550 จึงขอความอนุเคราะห์ อนุญาตให้นักศึกษาเข้าเก็บรวบรวม
ข้อมูลดังกล่าวด้วย

สำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วเห็นว่าการวิจัยดังกล่าวจะเป็น
ประโยชน์ในการนำมาปรับปรุงการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด
ประกอบกับนักศึกษาซึ่งเป็นบุคลากรในหน่วยงานจึงขอให้เกษตรอำเภอและเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องให้
ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมบูรณ์ ชารัมย์)

เกษตรจังหวัดบุรีรัมย์

กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร

โทร.0 4461 1116

โทรสาร0 4461 3993

ที่ บร 0009 /ว 615

สำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์
ถนนบุรีรัมย์-สตึก บร 31000

29 พฤษภาคม 2552

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน เกษตรอำเภอคูเมือง

ด้วยมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ แจ้งว่านายดำรง ปลั่งกลาง นักศึกษาปริญญาโท
หลักสูตร รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ กำลังศึกษาและทำภาคนิพนธ์
เรื่องความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของสำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์
ปี 2550 โดยมี

รศ.ประชัน ทะเนวัน เป็นประธานกรรมการควบคุมภาคนิพนธ์ ซึ่งนักศึกษามีความประสงค์จะเก็บ
รวบรวมข้อมูล โขการแจกแบบสอบถามแก่เกษตรกรที่ได้รับความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติจาก
สำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2550 จึงขอความอนุเคราะห์ อนุญาตให้นักศึกษาเข้าเก็บรวบรวม
ข้อมูลดังกล่าวด้วย

สำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วเห็นว่าการวิจัยดังกล่าวจะเป็น
ประโยชน์ในการนำมาปรับปรุงการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด
ประกอบกับนักศึกษาซึ่งเป็นบุคลากรในหน่วยงานจึงขอให้เกษตรอำเภอและเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องให้
ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมบูรณ์ ชารัมย์)

เกษตรจังหวัดบุรีรัมย์

กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร

โทร.0 4461 1116

โทรสาร0 4461 3993

ภาคผนวก ง
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยสุโขทัย
Buriram Rajabhat University

แบบสอบถาม
ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ
ของสำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2550

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาวิจัยด้านรัฐประศาสนศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของสำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2550 ซึ่งจะเป็นแนวทางในการพัฒนาการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของสำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ ต่อไป

2. แบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของสำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2550

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ขอความกรุณาให้ท่านตอบทุกข้อ ทุกตอน เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์และความคิดเห็นที่ท่านตอบแบบสอบถามนี้เป็นความคิดเห็นส่วนตัวของท่านเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยของสำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2552 ขอให้ทำตอบให้ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่านให้มากที่สุด

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

นายคำรง ปลั่งกลาง

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขารัฐประศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

แบบสอบถาม เลขที่แบบสอบถาม.....

การศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ของสำนักงานเกษตร
จังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2550

หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....

คำแนะนำ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความตามแบบสอบถามและกรอกข้อความลงในช่องว่างให้ถูกต้องตรงตามความเป็นจริงมากที่สุด

ตอนที่ 1 แบบสอบถามที่เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ.....

() 1. ชาย

() 2. หญิง

2. อายุ.....ปี

3. ระดับการศึกษาสูงสุด

() ประถมศึกษา

() มัธยมศึกษาตอนต้น

() มัธยมศึกษาตอนปลาย

() อนุปริญญา

() ปริญญาตรี

4. กิจกรรมนอกภาคการเกษตร

() ค้าขาย

() รับราชการ

() รับจ้าง

() ทำการเกษตรอย่างเดียว

5. จำนวนสมาชิกทั้งหมดในครัวเรือน.....คน

6. จำนวนแรงงานในครัวเรือน.....คน

7. สถานภาพการเป็นสมาชิกกลุ่มของหัวหน้าครอบครัวในปัจจุบัน

() 1 สหกรณ์

() 2 ลูกค้า ช.ก.ส.

() 3 กลุ่มเกษตรกร

() 4 กลุ่ม อื่นๆ ระบุ.....

8. พื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด (รวมพื้นที่เช่า/ทำโดยไม่เสียค่าเช่า).....ไร่

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของสำนักงานเกษตรจังหวัด
บุรีรัมย์ ปี 2550

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
1. ช่วงก่อนเกิดภัยพิบัติ					
1.1. มีการขึ้นทะเบียนพื้นที่ที่เสี่ยงต่อการเกิดภัย พิบัติเป็นประจำ เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนการ ป้องกันช่วยเหลือ					
1.2. มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ติดตาม ข่าวสารการพยากรณ์อากาศ อย่างใกล้ชิด					
1.3. มีการประกาศเตือนภัยที่จะเกิดขึ้นก่อนเกิดภัย พิบัติล่วงหน้าเพื่อให้มีการเตรียมรับสถานการณ์ที่จะ เกิดขึ้น					
1.4. ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการวางแผนเพื่อ แก้ไขปัญหาการเกิดภัยพิบัติ					
1.5. ประชาชนควรมีแผนในการป้องกันการเกิดภัย พิบัติของตนเอง					
1.6. ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการเตรียมการ ป้องกันการเกิดภัยพิบัติ เช่น เตรียมวัสดุอุปกรณ์ ให้ ความร่วมมือในการขุดลอกคลองระบายน้ำ					
1.7. ควรมีอาสาสมัครป้องกันภัยให้ครบทุกหมู่บ้าน และมีอุปกรณ์ในการช่วยเหลือภัยพิบัติอย่างพร้อม เพียง					

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
1.8 ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการติดตาม สถานการณ์และรายงานผลการเกิดภัยให้กับ ผู้เกี่ยวข้อง					
1.9 ท่านเห็นด้วยกับการประชาสัมพันธ์ข่าวสาร สถานการณ์การเกิดภัยพิบัติทางหอคระจายข่าว หมู่บ้าน					
10. ท่านเห็นด้วยกับการประชาสัมพันธ์ข่าวสาร สถานการณ์การเกิดภัยพิบัติทางวิทยุกระจาย เสียงท้องถิ่น					
2. ช่วงเกิดภัยพิบัติ					
2.1 ท่านเห็นด้วยกับการสำรวจความเสียหายให้ ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 30 วัน					
2.2 ท่านเห็นด้วยกับการใช้ที่ทำกรกำนัน/ ผู้ใหญ่บ้านเป็นสถานที่ในการแจ้งการเกิดภัยพิบัติ					
2.3 ท่านเห็นด้วยกับการใช้ อบต. เป็นสถานที่ในการ แจ้งการเกิดภัยพิบัติ					
2.4 ท่านคิดว่าคณะกรรมการบริหารศูนย์ถ่ายทอด เทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลควรมีหน้าที่ใน การรายงานสถานการณ์ภัยธรรมชาติเบื้องต้น(คชภ1)					

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
2.5 ท่านคิดว่า กำนัน/ผู้ใหญ่บ้านควรมีหน้าที่ในการรายงานสถานการณ์ภัยธรรมชาติเบื้องต้น(คชภ1)					
2.6 การสำรวจความเสียหายหลังเกิดภัยพิบัติ ควรมีการรับรองจากเกษตรกรใกล้เคียงอย่างน้อย3 ราย เพื่อให้การรายงานตรงกับความเป็นจริง					
2.7 ท่านเห็นด้วยกับการใช้ที่ทำการผู้ใหญ่บ้านเป็นสถานที่ปิดประกาศรายชื่อเกษตรกรที่ขอรับการช่วยเหลือจากภัยพิบัติ (กษ.02)					
2.8 ท่านเห็นด้วยกับการใช้ศาลากลางบ้านเป็นสถานที่ปิดประกาศรายชื่อเกษตรกรที่ขอรับการช่วยเหลือจากภัยพิบัติ (กษ.02)					
2.9 ท่านเห็นด้วยกับการใช้ อบต.เป็นสถานที่ปิดประกาศรายชื่อเกษตรกรที่ขอรับการช่วยเหลือจากภัยพิบัติ (กษ.02)					
2.10 ช่วงเวลาในการติดประกาศรายชื่อผู้ประสบภัยใช้เวลาอย่างน้อย 3 วัน					
3. ช่วงการช่วยเหลือหลังเกิดภัยพิบัติ					
3.1 ท่านเห็นด้วยกับการช่วยเหลือเป็นเงินสดแทนการช่วยเหลือเป็นปัจจัยการผลิตหรือไม่					
3.2 ท่านเห็นด้วยกับอัตราค่าช่วยเหลือความเสียหายระดับใด					

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
- ข้าว ไร่ละ 414บาท					
- พืชไร่ ไร่ละ 579 บาท					
- พืชสวน/อื่น ๆ ไร่ละ 786 บาท					
3.3 การช่วยเหลือต้องเป็นพื้นที่การเกษตรที่มีน้ำ ท่วมขังติดต่อกันไม่น้อยกว่า 30 วัน					
3.4 พืชผลการเกษตรเสียหายโดยสิ้นเชิงไม่ สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้จึงให้ความช่วยเหลือ					
3.5 ท่านเห็นด้วยกับวิธีรับเงินค่าช่วยเหลือแก่ ผู้ประสบภัยเป็นเงินสด					
3.6 ท่านเห็นด้วยกับวิธีรับเงินค่าช่วยเหลือแก่ ผู้ประสบภัยโดยโอนเงินเข้าบัญชีธนาคารของ เกษตรกร					
3.7 ท่านเห็นด้วยกับการใช้ ธกส เป็นสถานที่ใน การจ่ายเงินช่วยเหลือ					
3.8 ท่านเห็นด้วยกับการใช้สำนักงานเกษตร อำเภอ เป็นสถานที่ในการจ่ายเงินช่วยเหลือ					
3.9 ท่านเห็นด้วยกับการใช้ที่ว่าการอำเภอ เป็น สถานที่ในการจ่ายเงินช่วยเหลือ					
3.10 ท่านเห็นด้วยกับการใช้สถานที่ในหมู่บ้าน เป็นสถานที่ในการจ่ายเงินช่วยเหลือ					

ภาคผนวก จ

ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

		Mean	Std Dev	Cases
1.	V1	4.7000	.4661	30.0
2.	V2	4.6333	.4901	30.0
3.	V3	4.6667	.4795	30.0
4.	V4	4.6333	.4901	30.0
5.	V5	4.4333	.5040	30.0
6.	V6	4.6333	.4901	30.0
7.	V7	4.6333	.4901	30.0
8.	V8	4.7333	.4498	30.0
9.	V9	4.8667	.3457	30.0
10.	V10	4.7000	.4661	30.0
11.	V11	4.7333	.4498	30.0
12.	V12	4.9000	.3051	30.0
13.	V13	2.1333	.9371	30.0
14.	V14	4.3000	.4661	30.0
15.	V15	4.8667	.3457	30.0
16.	V16	4.7000	.4661	30.0
17.	V17	4.8000	.4068	30.0
18.	V18	4.5667	.5040	30.0
19.	V19	2.3000	.7022	30.0
20.	V20	4.5667	.5040	30.0
21.	V21	4.8333	.3790	30.0
22.	V22	1.8667	.9732	30.0
23.	V23	2.1000	.8847	30.0
24.	V24	2.1333	.8604	30.0
25.	V25	2.0000	.9469	30.0
26.	V27	4.8667	.3457	30.0
27.	V26	4.8000	.4068	30.0
28.	V28	2.0667	.8683	30.0
29.	V29	2.0000	.8710	30.0
30.	V30	2.0667	.8277	30.0
31.	V31	2.2000	.7611	30.0
32.	V32	4.7333	.4498	30.0

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 32

Alpha = .9309

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	คำรง ปลั่งกลาง
วัน เดือน ปี เกิด	วันที่ 6 มกราคม พ.ศ. 2506
สถานที่เกิด	บ้านเลขที่ 157 หมู่ที่ 11 ตำบลขามเฒ่า อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 99 หมู่ที่ 11 ตำบลบ้านยาง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ชำนาญการ
สถานที่ทำงานในปัจจุบัน	สำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ 31000 โทร. 0 4461 1116
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2524 มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนโนนสูงศรีธานี อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา พ.ศ. 2527 ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาวิทยาเขตเกษตรพระนครศรีอยุธยา พ.ศ. 2530 ปริญญาตรีวิทยาศาสตร์บัณฑิต (สาขาพืชศาสตร์ พืชไร่นา) วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา คณะเกษตรศาสตร์ บางพระ จังหวัดชลบุรี พ.ศ. 2552 รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์